

KRİPTO PARALARIN TERÖRÜN FİNANSMANI SUÇUNDA KULLANILMASI

Use of Cryptocurrency for the Crime of Financing of Terrorism

Rümeysa GENÇCELEP*

Öz

Kripto para sistemleri, teknolojik yeniliğinin yanı sıra büyük ölçekli para transferlerini kolaylaştırıcı özellikleri nedeniyle faydalı olsa da kullanıcısının kimlik bilgileri saklayarak kullanıcılarına gizli alan sunması nedeniyle suçlular için cazip bir alan oluşturmaktadır. Kripto paraların üretimi, transferi ve korunmasında kullanılan blokzincir teknolojisinin herhangi bir otoriteden bağımsız olması devletlerin veya kurumların gözetiminden ve denetiminden uzak olmasına neden olmaktadır. Sistemin bu özelliği suçluları iz sürülmesi zor olan bu alana itmekte ve kripto paralar hırsızlık, dolandırıcılık, yağma, uyuşturucu ve uyarıcı madde ticareti, silah ticareti, karapara aklama ve terörün finansmanı gibi birçok suçun işlenmesinde kullanılabilir.

Çalışmamızda öncelikle Türk mevzuatında düzenlenen terörün finansmanı suçu unsurları ile açıklanacak, ardından kripto paraların “ne olduğu” sorusuna cevap aranarak

* Cumhuriyet Savcısı Adayı, Adalet Bakanlığı; rumeysagenccelep@gmail.com , ORCID: 0000-0003-1115-7399.

Makale Gönderim Tarihi/Received: 18.06.2022.

Makale Kabul Tarihi/Accepted: 26.06.2022.

Atıf/Citation: Genççelep, Rümeysa. “Kripto Paraların Terörün Finansmanı Suçunda Kullanılması.” *Bilişim Hukuku Dergisi* 4, no. 1 (2022): 33-80.

terörizmin finansmanı suçunun konusunu oluşturup oluşturmayacağı belirlenecektir. Bu belirlemeler ışığında kripto paraların fon olarak kabul edilmeleri halinde terörizmin finansmanı suçunun işlenmesinde kullanılmaları değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Kripto Para, Blokzincir, Terörün Finansmanı Suçu, Terör Örgütüne Yardım Suçu.

Abstract

Although cryptocurrency systems are useful because of their technological innovations as well as their facilitating features for large-scale money transfers, they create an attractive area for criminals because they provide a confidential area to their users by hiding their user's identity information. The fact that the blockchain technology used in the production, transfer and protection of cryptocurrencies is independent of any authority causes it to be away from the surveillance and control of states or institutions. This feature of the system pushes criminals to this area, which is difficult to trace, and cryptocurrencies can be used to commit many crimes such as theft, fraud, looting, drug and stimulant drug trade, arms trade, money laundering and terrorist financing.

In this study, first of all, the elements of the crime of financing of terrorism, which is regulated in the Turkish legislation will be explained. Then the answer to the question of "what is cryptocurrency" will be sought in order to determine whether cryptocurrencies will constitute the subject of the crime of financing of terrorism. In the light of these, if cryptocurrencies are accepted as a funds, their use in committing the crime of financing of terrorism will be evaluated.

Keywords: *Cryptocurrency, Blockchain, The Crime of Financing of Terrorism, The Crime of Aiding a Terrorist Organization.*

GİRİŞ

Herhangi bir otoriteye bağlı olmadan sistemdeki kullanıcılar tarafından üretilen kripto paralar, aynı zamanda kısmen veya tamamen anonimlik sağladığından yasadışı aktivitelerde kullanılmak için adeta biçilmiş bir kaftandır. Kullanıcı sahip olduğu kripto para ile kullanımı yasak olan uyuşturucu veya uyarıcı madde temin edebilir, silah satın alabilir, çocuk pornografisi görüntüleri izleyebilir ya da başka birçok suçu işlemek için kripto para kullanabilir.

Çalışmamızın konusunu oluşturduğu üzere kripto paralar üyesi veya sempatizanı olunan terör örgütüne yardım etmek için de kullanılabilir. Bu kapsamda Türk mevzuatında müstakil bir suç olarak düzenlenen terörizmin finansmanı suçunun kripto paralarla işleniş biçimi ve delillendirilmesi açıklanacaktır.

I. TERÖRÜN FİNANSMANI SUÇU

A. Genel Olarak

Latince'de "*terrorem*" ismi ve "*terrere*" fiilinden türeyen terör kelimesi Fransızca'da "*terreur*", İngilizce ve Almanca'da "*terror*" olarak, Türkçe'de ise ürkütme, korkutma, kaçırmak anlamlarına gelen "*tedhiş*" kelimesi ile aynı anlamda kullanılmaktadır.¹

Türk hukukunda 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun (TeMK)² 1.maddesinde uluslararası alana uyum sağlanarak terör kavramı kullanılmıştır. Düzenlemeye göre cebir ve tehdit kullanarak ülkenin siyasi, hukuki, sosyal, laik ve ekonomik düzenini ve Cumhuriyetin niteliklerini değiştirmek, devletin

¹ Mehmet Gödekli, *Terörizmin Finansmanı Suçu*, (Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2017), 29-30; Faruk Yasin Turinay, "Ceza Hukukunda Terör Örgütü Kavramı", *TBB Dergisi* 27, no. 116 (2015): 40; Burak Boz, "Türk Ceza Hukukunda Terör Örgütü ve Terör Örgütüne Üye Olma Suçu", *ASBÜ Hukuk Fakültesi Dergisi* 2, no. 1 (2020): 136.

² RG. 12.04.1991, S. 20843.

güvenliğini ve bölünmez bütünlüğünü bozmak ve varlığını tehlikeye düşürmek, otoriteyi zaafa uğratmak, yıkmak, ele geçirmek, temel hak ve hürriyetleri yok etmek, kamu düzenini veya genel sağlığı bozmak amaçlarıyla örgüt mensuplarınca gerçekleştirilecek suç teşkil eden her türlü eylem terör eylemidir.³

Terörizmin “*politik amaçlara ulaşabilmek için yasadışı kuvvet kullanımı*” şeklinde genel ve kısa bir tanımı da yapılmaktadır. Her iki tanımına göre; tanımlanabilir bir grup tarafından, terör örgütünün nüfuzunu artırmak ve politik amaçlı olarak, şiddet kullanarak devlet dışı unsurların şiddet mağduru yapılması veya şiddet kullanılacağına dair tehditte bulunarak hedeflenen bazı gruplar üzerinde etki oluşturulması eylemleri terörizm olarak adlandırılmaktadır.⁴

Uluslararası alanda Birleşmiş Milletler ve Avrupa Konseyi bünyesinde hazırlanarak yürürlüğe konulan birçok terörizm karşıtı antlaşmada yalnızca terör eylemleri belirlenerek terörizm tanımı yapılmaktan kaçınılmıştır.⁵ Bu durumun sebebi olarak devletlerin siyasal sistem, ideoloji ve siyasi çıkarlarının farklılık göstermesi, savaş ve terörizm kavramlarının ayrıştırılmaması,

³ TeMK Madde 1: Terör; cebir ve şiddet kullanarak; baskı, korkutma, yıldırma, sindirme veya tehdit yöntemlerinden biriyle, Anayasada belirtilen Cumhuriyetin niteliklerini, siyasi, hukuki, sosyal, laik, ekonomik düzeni değiştirmek, Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmak, Türk Devletinin ve Cumhuriyetin varlığını tehlikeye düşürmek, Devlet otoritesini zaafa uğratmak veya yıkmak veya ele geçirmek, temel hak ve hürriyetleri yok etmek, Devletin iç ve dış güvenliğini, kamu düzenini veya genel sağlığı bozmak amacıyla bir örgüte mensup kişi veya kişiler tarafından girişilecek her türlü suç teşkil eden eylemlerdir.

⁴ Ahmet Caner Yenidünya, Olgun Değirmenci, *Mukayeseli Hukuk ve Türk Hukukunda Terörizmin Finansmanı Suçu*, Ord. Prof. Dr. Sulhi Dönmezer Armağanı, (Ankara: Türk Ceza Hukuku Derneği ve Atatürk Araştırma Merkezi Yayını, 2008), 5.

⁵ Turinay, “Ceza,” 42.

self determinasyon hakkı ile ulusal kurtuluş savaşlarının yapılmış ve yapılacak olması gösterilmektedir.⁶

Terör örgütlerinin, benimsedikleri ideolojinin yayılması, devletin ve toplumun zarar görmesi veya devlete veya topluma gözdağı vermek veya onları korkutmak amacıyla faaliyetlerde bulunmaları için mali olarak desteklenmeleri gerekmektedir. Finansal kaynak olmaksızın örgüt üyelerinin toplanmaları, barındırılmaları, eğitilmeleri ve eylem yapılacak yerlere ulaştırılmaları sekteye uğrayabilir, örgütün devamlılığı tehlikeye düşebilir.⁷ Bu nedenle terör örgütlerinin asıl amaçları bir gelir elde etmek olmasa da eylemlerinin ve ideolojilerinin devamlılığını sağlayarak örgütün varlığını devam ettirmek üzere finans kaynakları edinmek zorundadırlar.

Her ne kadar uluslararası alanda kabul görmüş bir terör veya terör örgütü kavramı bulunmasa da ülkeler iç hukuk düzenlemeleriyle terör örgütü kabul ettikleri örgütlerin mali kaynaklarını kesmeyi, böylelikle terörizmle etkin bir şekilde mücadele etmeyi amaçlamaktadırlar. Türkiye de bu amaçla 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanun⁸ (**Kanun**) ile terörizmin finansmanı suçunu ve bu suç kapsamında malvarlığının dondurulması usulünü düzenlemiştir.

Kanun, 3.maddesinde yasakladığı fon sağlama ve toplama fiillerinin bir terörist veya bir terör örgütüyle ilişkilendirilmesini daha ağır cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmasını

⁶ Mehmet Akça, "Terörizmin Kendine Özgü (Sui Generis) Niteliği: Kavramı Tanımlamada Metodoloji Sorunu, *İstanbul Barosu Dergisi* 88, no. 1 (2014): 32-33.

⁷ Yenidünya, Değirmenci, "Mukayeseli," 7; Deniz Turan, Eser Gemici, "Terörizmin Finansman Kaynakları ve Karapara Aklamanın Terörizmin Finansmanındaki Rolü", *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 20, no. 2 (2020): 263.

⁸ RG. 16.02.2013, S. 28561.

halinde suç olarak kabul etmektedir. Kanun ile BM'nin 1999 tarihli Terörizmin Finansmanının Önlenmesine Dair Uluslararası Sözleşmenin⁹ (**Sözleşme**) ve Güvenlik Konseyinin bu kapsamındaki kararlarının uygulanması da amaçlamaktadır. 9 Aralık 1999 tarihinde Genel Kurul tarafından kabul edilen Sözleşmeye, 2000 yılında imzaya açılmasının ardından 189 ülke taraf olmuştur.¹⁰ Türkiye de 27 Eylül 2001'de imzaladığı Sözleşmeyi 10 Ocak 2002 tarih ve 4738 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesine Dair Uluslararası Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun¹¹ ile iç hukukuna dahil etmiştir.

B. Suçla Korunan Hukuki Değer

Failin gerçekleştirdiği eylem ile ihlal ettiği hukuki varlık veya menfaat suçla korunan hukuki değeri oluşturmaktadır.¹² Terörizmin finansmanı suçu ile terör örgütüne maddi kazanç sağlayan eylemler engellenerek örgütün zayıflatılması, terör eylemlerinin engellemesi ve toplumun mal ve can güvenliğinin

⁹ International Convention for the Suppression of the Financing of Terrorism (New York, 9 December 1999), erişim tarihi: Nisan 12, 2022; <https://www.unodc.org/documents/treaties/Special/1999%20International%20Convention%20for%20the%20Suppression%20of%20the%20Financing%20of%20Terrorism.pdf>, Sözleşmenin Türkçe Metni için bkz. erişim tarihi: Nisan 12, 2022, https://diabgm.adalet.gov.tr/arsiv/adli_yardimlasma/adli_isbirligi_ceza/sucularin_iadesi_ek/terorizmin_f finansmaninin_onlenmesine_iliskin%20BM%20sözlesmesi.pdf,

¹⁰ Sözleşmeye taraf ülkelerin isimleri ve beyannameleri için bkz. erişim tarihi: Nisan 12, 2022, https://treaties.un.org/pages/ViewDetails.aspx?src=IND&mtdsg_no=XVIII-11&chapter=18&clang=_en#EndDec.

¹¹ RG. 17.01.2002, S. 24643.

¹² İzzet Özgenc, *Türk Ceza Hukuku Genel Hüükümler*, (Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021), 220.

sağlanması amaçlanmaktadır.¹³ Terör eylemleri ile devletin siyasi, sosyal, askeri ve ekonomik düzeni, güvenilirliği zarar görmektedir. Bu bakımdan teröre sağlanan mali desteğin kesilmesi ile kamu düzeninin ve güvenliğinin de korunan hukuki değer olduğunu söylemek mümkündür.¹⁴

Bu bakımından terörizmin finansmanı suçunda birden çok korunan hukuki değer vardır. Hem devletin anayasal düzeni hem de bireylerin anayasal hak ve hürriyetleri kapsamında devletin bütünlüğü, güvenliği, birliği, toplumun düzeni, güvenliği ve bireylerin hukuki güvenliği suçla korunan hukuki değeri oluşturmaktadır.¹⁵

C. Suçun Maddi Unsurları

1. Suçun Maddi Konusu

Suçun maddi konusunu failin eylemlerinin yöneldiği kişi veya şey oluşturmaktadır. Fail suçu işleyerek suçun konusuna zarar vermekte veya suçun konusunu tehlikeye maruz bırakmaktadır.¹⁶ Terörizmin finansmanı suçunda suçu oluşturan fon sağlama veya fon toplama eylemleri fon üzerinde gerçekleştirildiği için suçun maddi konusunu da “fon” oluşturmaktadır.¹⁷

Kanunda terör örgütlerinin finansal kaynağını tanımlamak üzere “fon” kavramı kullanılmıştır ve “*para, değeri para ile temsil edilebilen taşınır veya taşınmaz, maddi veya gayri maddi her türlü mal, hak, alacak ile bunları temsil eden her türlü belge*” olarak

¹³ Ümit Kocasakal, *Terörizmin Finansmanı –18. Uluslararası Ceza Hukuku Kongresi*, (İstanbul: Türk Ceza Hukuku Derneği Yayınları, 2009), 134.

¹⁴ Yeşim Yılmaz, “Terörizmin Finansmanı Suçu”, *Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 3, no. 3 (2020); 209.

¹⁵ Gödekli, *Terörizmin*, 290.

¹⁶ Özgenç, *Türk*, 220.

¹⁷ Ersan Şen ve H. Sefa Eryıldız, *Suç Örgütü*, (Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022), 570.

tanımlanmıştır. Sözleşme ise Kanundan daha geniş bir tanıma yer vererek her türlü kıymeti ve bu kıymetlerin üzerindeki mülkiyet hakkı veya çıkarı kanıtlayan, elektronik veya dijital şekilleri de fon kavramına dahil etmiştir ve bu tanıma sınırlayıcı tutmamıştır.¹⁸ Her iki tanımda da fon kavramı için belirleyici olan fonun “para ile ölçülebilir” niteliğine sahip olmasıdır.¹⁹

Fonun yasal yollardan hukuka uygun olarak elde edilmesi veya hukuka aykırı olarak haksız bir şekilde ele geçirilmiş olması önemli değildir, her halükarda fon tanımına dahil olabilecek niteliğe sahip meşru veya gayrimeşru her şey suçun maddi konusunu oluşturacaktır.²⁰

2. Fail ve Mağdur

Faile göre bir özellik göstermeyen terörizmin finansmanı suçu herkes tarafından işlenebilen bir suçtur. Kanunun 4. maddesinde de “...fon sağlayan veya toplayan kişi...” şeklinde düzenlenme yapılmıştır. “Kişi” kelimesi gerçek kişi olarak algılanmalı ve yalnızca gerçek kişilerin fail olabileceği kabul edilmelidir. Zira TCK’nın 20. maddesine göre ceza sorumluluğu şahsidir.

Suçun tüzel kişiliğin faaliyeti çerçevesinde veya bir özel hukuk tüzel kişisi yararına işlenmiş olması halinde yine TCK’nın 20/2. maddesi gereğince tüzel kişi hakkında cezaya hükmolunamayacaktır. Bu halde Kanun’un 4/4. maddesinin

¹⁸ TFÖDUS Madde 1/1: “Fon” her ne suretle edinilmiş olursa olsun, maddi veya gayri maddi, menkul veya gayrimenkul, her türlü kıymeti ve bu kıymetler üzerinde bir mülkiyet hakkı veya çıkarı kanıtlayan, elektronik veya dijital şekilleri dahil olmak üzere, her türlü görünüşteki belge ve yasal araçları ve bu çerçevede banka kredilerini, seyahat çeklerini, para havalelerini, hisse senetlerini, teminatları, tahvilleri, kredi mektuplarını, işbu tadat sınırlayıcı olmaksızın kapsar.

¹⁹ Gödeklî, *Terörizmin*, 306; Şen, Eryıldız, *Suç*, 571.

²⁰ Kocasakal, *Terörizmin*, 136.

yollamasıyla tüzel kişilik hakkında TCK'nın 60. maddesinde sayılan güvenlik tedbirlerine hükmolunacaktır.²¹

Failin hem örgüt üyesi veya mensubu olup hem de örgüte finans sağlaması halinde failin finans sağlama eylemlerinin örgüt faaliyeti çerçevesinde değerlendirilmesi ve örgüt kuruculuğundan veya üyeliğinden cezalandırılması gerekmektedir. Yargıtay Ceza Genel Kurulu kararında da terörizmin finansmanı suçunun silahlı terör örgütüne yardım suçunun özel bir hali olduğuna dikkat çekilerek genel uygulama örgüt kurucusu, yöneticisi veya mensubu olmayan tüm gerçek kişilerin finansman suçunun faili olabileceği yönündedir.²²

Terörizmin finansmanı suçu, toplum düzenine karşı işlenen bir suç olduğu için suçun mağduru terör örgütünün doğrudan hedef aldığı ve fonun sağlandığı ülkede yaşayan herkestir. Ayrıca terör eylemleri sonucunda doğrudan hakları ihlal edilen kişiler de mağdur olmaktadır.²³ Modern ceza hukuku yorumuna göre devlet mağdur olarak kabul edilmeyecektir. Devlet tüzel kişiliği, uluslararası toplum ve tüzel kişiliğe haiz uluslararası kuruluşlar suçtan zarar gören olacaklardır.²⁴

²¹ TeMK Madde 4/4: Suçun bir tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde işlenmesi hâlinde, bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur

TCK Madde 60- (1) Bir kamu kurumunun verdiği izne dayalı olarak faaliyette bulunan özel hukuk tüzel kişisinin organ veya temsilcilerinin iştirakiyle ve bu iznin verdiği yetkinin kötüye kullanılması suretiyle tüzel kişi yararına işlenen kasıtlı suçlardan mahkûmiyet halinde, iznin iptaline karar verilir.

(2) Müsadere hükümleri, yararına işlenen suçlarda özel hukuk tüzel kişileri hakkında da uygulanır.

(3) Yukarıdaki fıkralar hükümlerinin uygulanmasının işlenen fiile nazaran daha ağır sonuçlar ortaya çıkarabileceği durumlarda, hakim bu tedbirlere hükmetmeyebilir.

(4) Bu madde hükümleri kanununun ayrıca belirttiği hallerde uygulanır.

²² Yar. CGK., 13.2.2018, 2017/9-692 E., 2018/41 K.

²³ Yılmaz, "Terörizmin," 215.

²⁴ Gödekli, *Terörizmin*, 306.

3. Fiil ve Netice

Sözleşme 2. maddesinde sayılan eylemlerin gerçekleştirilmesi için dolaylı veya doğrudan, hukuka aykırı olarak ve isteyerek fon sağlanmasını veya toplanmasını yasaklamakta,²⁵ 4. maddesi ile de bu kişilerin cezalandırılması için taraf devletlere sayılan eylemleri iç hukuklarında suç olarak düzenlemeleri yükümlülüğü getirmektedir.

Bu yükümlülüğe uygun olarak Türkiye, Sözleşmenin 2/1) a maddesi gereğince ek kısmında atıf yapılan sözleşmeleri²⁶

²⁵ TFÖDUS Madde 2: Herhangi bir kişi, her ne suretle olursa olsun, tümüyle veya kısmen, aşağıda tadat edilen eylemlerin gerçekleştirilmesinde kullanılması niyetiyle veya kullanılacağını bilerek, doğrudan veya dolaylı olarak, yasa dışı bir şekilde ve kasten, fon sağlamak veya toplamakta ise, bu Sözleşmeyi ihlal eder:

a) Ekte tadat olunan antlaşmaların herhangi biri kapsamında ve vazettiği tanım çerçevesinde suç teşkil eden eylem,

b) Niteliği veya kapsamı itibarıyla, bir halkı korkutmak, ya da bir hükümeti veya uluslararası örgütü herhangi bir eylemi gerçekleştirmeye veya gerçekleştirmekten kaçınmaya zorlamak amacıyla gütmesi halinde, bir sivilin ya da bir **silahlı çatışma durumunda** muhasemata doğrudan katılmayan herhangi başka bir kişiyi öldürmeye veya ağır şekilde yaralamaya yönelik diğer tüm eylemler.

²⁶ 1. Uçakların Yasadışı Ele Geçirilmesinin Önlenmesi Sözleşmesi (16 Aralık 1970, Lahey)- ICAO

2. Sivil Havacılık Güvenliğine Karşı Yasadışı Eylemlerin Önlenmesi Sözleşmesi (23 Eylül 1971, Montreal)- ICAO

3. Diplomatik Ajanlar Dahil Uluslararası Korunan Kişilere Karşı Suçların Önlenmesi ve Cezalandırılması Sözleşmesi (14 Aralık 1973, New York)- BMGK

4. Rehin Almalara Karşı Uluslararası Sözleşme (17 Aralık 1979, New York)- BMGK

5. Nükleer Maddelerin Fiziki Korunması Sözleşmesi (3 Mart 1980, Viyana)

6. Uluslararası Sivil Havacılığa Hizmet veren Havalimanlarında Yasadışı Şiddet Eylemlerinin Önlenmesi Protokolü; Sivil Havacılık Güvenliğine Karşı Yasadışı Eylemlerin Önlenmesi Sözleşmesine Ek Protokol (24 Şubat 1988, Montreal)- ICAO,

7. Denizcilik Seferyollarının Güvenliğine Karşı Yasadışı Eylemlerin Önlenmesi Sözleşmesi (10 Mart 1988, Roma)- IMO,

Kanunun 3. maddesiyle aynen tatbik etmiş ve bu sözleşmelerde yasaklanan ve suç sayılan fiillerin gerçekleştirilmesi amacıyla fon sağlanmasını veya toplanmasını suç olarak kabul etmiştir. Ayrıca Türkiye, Sözleşmeyi imzalarken 2/1) b maddesine göre “silahlı çatışma” durumunu suçun unsuru olarak kabul etmediğini, silahlı çatışma kavramının ceza hukuku kapsamında farklı bir durumu betimlediğini beyan etmiştir.²⁷

Bu beyanın sonucu olarak; silahlı çatışmanın varlığı aramaksızın herhangi bir eylemi gerçekleştirilmesi veya bundan kaçınması için bir hükümeti veya kuruluşu zorlamak, ya da bir halkı korkutmak, sindirmek için kasten öldürme veya ağır yaralama fiillerinin işlenmesi amacıyla fon sağlanması veya toplanması 3. madde kapsamında suç olarak düzenlenmiştir.²⁸ Kanun koyucu, Sözleşmeden farklı olarak 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu’nda²⁹ terör suçu olarak sayılan fiillerin gerçekleştirilmesi amacıyla fon sağlanmasını veya toplanmasını da suç olarak Kanun kapsamına dahil etmiştir.

Fon sağlamak terör örgütünün finansmanında kullanılacak fonun fail tarafından temin edilmesi iken fon toplanması fonun

8. *Kıta Sahaneliğinde Kurulu Sabit Platformların Güvenliğine Karşı Yasadışı Eylemlerin Önlenmesi Hakkında Protokol (10 Mart 1988, Roma)-IMO,*

9. *Terörist Bombalamaların Önlenmesi Sözleşmesi (15 Aralık 1997, New York)-BMGK*

²⁷ *Türkiye Cumhuriyeti, Sözleşmenin 2nci maddesinin 1(b) paragrafının uygulanmasının bir silahlı çatışmanın varlığına işaret etmeyeceğini, silahlı çatışma tabirinin, örgütlü bir biçimde olsun veya olmasın, ceza hukuku kapsamında terörizm suçunu oluşturan fiillerin işlenmesinden farklı olan bir durumu betimlediğini beyan eder.*

²⁸ *TFÖHK Madde3: (1) Aşağıda sayılan fiillerin gerçekleştirilmesi amacıyla fon sağlanması veya toplanması yasaktır:*

a) Bir halkı korkutmak veya sindirmek ya da bir hükümeti veya uluslararası kuruluşu herhangi bir eylemi gerçekleştirmeye veya gerçekleştirmekten kaçınmaya zorlamak amacıyla, kasten öldürme veya ağır yaralama fiilleri.

²⁹ *RG. 12.04.1991, S.20843.*

aynı amaçla üçüncü kişilerden sağlanmasıdır.³⁰ Üçüncü kişilerin finansman amacıyla fonun toplandığını bilip bilmemeleri toplama fiilini gerçekleştiren failin cezalandırılabilirliği bakımından önem arz etmemektedir. Üçüncü kişinin finansman amacını bilmesi halinde fon sağlamak eylemi bakımından cezai sorumluluğu doğacaktır. Her iki halde de yasal dayanağı olan parasal değerler veya yasadışı yollarla veya bir suç kapsamında temin edilen parasal değerler fon olarak kullanılması mümkündür.³¹ Sırf hareket suçu olan finansman suçu fon sağlandığı ya da toplandığı anda gerçekleşmiş olur. Fonun örgütünün eline geçmesi veya örgüt tarafından kullanılması gerekmemektedir.³² Bu hususta Kanunun 4/3 maddesinde fonun bir suçun işlenmesinde kullanılmasının aranmadığı düzenlenmiştir.³³

D. Suçun Manevi Unsuru

Kanunun 4. maddesiyle failin "...teröriste veya terör örgütlerine..." fon sağlaması veya toplaması eylemlerini cezalandırmıştır. O halde failin örgüte finans sağladığı halde örgütün, yukarıda açıklandığı üzere TeMK'nın 1.maddesinde sayılan amaçları taşıyan bir terör örgütü olduğunu bilmesi gerekmektedir. Failin gerçek bir kişiye fon sağlaması veya toplaması halinde ise gerçek kişinin bir terörist olduğunu bilmesi gerekecektir. Terör suçlusu, TeMK 1'deki terör eylemlerini tek başına veya başkalarıyla gerçekleştiren ya da bu amaçları gerçekleştirmek amacıyla kurulan terör örgütüne

³⁰ Nurullah Bodur ve Eshat Özkul, *Uygulamada Terör Örgütü ve Terör Suçları*, (Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022), 237-238.

³¹ Şen ve Eryıldız, *Suç*, 571.

³² Yenidünya ve Değirmenci, "Mukayeseli," 21.

³³ *TFÖHK Madde 4/3: Birinci fıkra hükmüne göre ceza verilebilmesi için fonun bir suçun işlenmesinde kullanılmış olması şartı aranmaz.*

mensup kişi olarak tanımlanmıştır.³⁴ Düzenlemeye göre yalnızca terör örgütüne üye olmakla, örgüte üye olmadan örgüt adına suç işlemekle veya hem örgüte üye olup hem de örgüt adına suç işlemekle terör suçlusu olunabilecektir.

Failin fon sağlarken veya toplarken “...tümüyle veya kısmen kullanılması amacıyla veya kullanılacağını bilerek ve isteyerek belli bir fiille ilişkilendirilmeden dahi...” hareket etmesi aranmıştır. Buna göre failin fonu sağladığı veya topladığı anda suç konusu fonun terör örgütünü finanse etmek amacıyla sağlandığını veya toplandığını bilmesi ve istemesi gerekmektedir. Bu bakımdan finansman suçu doğrudan kastla işlenebilecek bir suçtur.

Failin Kanunun 3. maddesindeki yasak eylemleri gerçekleştirdiği sırada bilme manevi unsurunu taşımadığı yani sağlanan veya toplanan fonun terör örgütünü finanse etme amacıyla kullanılacağını bilmemesi durumunda doğrudan kastı bulunmayan fail bakımından suç oluşmayacaktır.³⁵

Kanun, 3.maddesiyle “aşağıdaki fiillerin gerçekleştirilmesi amacıyla fon sağlanması veya toplanması yasaktır” düzenlemesi ile finansman suçunu oluşturan eylemleri sınırlı olarak saydığı için failin ayrıca bu eylemlerin gerçekleşmesi amacını da taşıyan özel kastla hareket etmesi gerekmektedir. Failin 3.maddede yasaklanan terör eylemlerini gerçekleştirmek dışında başka amaçlarla fon toplaması veya sağlaması durumunda özel kastı bulunmayan failin finansman suçunda sorumluluğu gündeme gelmeyecektir.³⁶ Ancak sağlanan fona göre failin TCK m. 220/7

³⁴ TeMK Madde 2: Birinci maddede belirlenen amaçlara ulaşmak için meydana getirilmiş örgütlerin mensubu olup da bu amaçlar doğrultusunda diğerleri ile beraber veya tek başına suç işleyen veya amaçlanan suçu işlemese dahi örgütlerin mensubu olan kişi terör suçlusudur. Terör örgütüne mensup olmasa dahi örgüt adına suç işleyenler de terör suçlusu sayılır.

³⁵ Engin Akın, *Terörizmin Finansmanı Suçu*, (Ankara: Adalet Yayınevi, 2009), 402.

³⁶ Gödekli, *Terörizmin*, 319.

gereğince terör örgütüne yardım suçundan veya TCK m. 315 gereğince silahlı terör örgütüne silah sağlama suçundan sorumluluğu gündeme gelebilecektir.³⁷

TCK'nın 22. maddesi gereğince terörizmin finansmanı suçunun ayrıca taksirli hali düzenlenmediği için failin taksirle hareket ettiği hallerde suç oluşmayacaktır. Örneğin terör örgütünün adının gizlenerek fon toplandığı hallerde kendisinden fon sağlanan 3. kişinin terör örgütü adına fon toplandığını öngörmesi kendisinden beklenemeyecek ise bu durumda kastı bulunmayan 3. kişi hakkında suç oluşmayacaktır.³⁸

E. Teşebbüs

Suçun oluşması için failin fon sağlaması veya toplaması eylemlerini gerçekleştirilmesi yeterli olduğu için bu eylemlerin süreklilik arz etmesi gerekmemektedir. Bu yönüyle suçun neticesi harekete bitişik-sırf hareket suçu olarak kabul edilmesi gerekmektedir. Sırf hareket suçlarında suçu oluşturan icrai hareketlerin bölünebiliyor olması halinde suça teşebbüs olmaktadır.³⁹

Terörizmin finansmanı suçunda failin fon toplamak üzere kişilerle iletişime geçerek icrai hareketlere başladığı ancak elinde olmayan sebeplerle fonları temin edemediği hallerde suç teşebbüs aşamasında kalmış olacaktır. Örneğin bağış, yardım veya etkinlik gibi hukuka uygun bir görünüm altında veya doğrudan örgüt adına mağdurlara para konulacak zarf dağıttığı ancak bu zarfların geri toplanmadan failin yakalandığı olayda suç teşebbüs aşamasında kalmış olacaktır.⁴⁰ Bu halde failin cezası TCK m. 35 gereğince indirim yapılarak belirlenecektir. Ancak bu durumda somut olaya göre failin

³⁷ Şen ve Eryıldız, *Suç*, 578.

³⁸ Gödekli, *Terörizmin*, 316-317.

³⁹ Yılmaz, "Terörizmin," 239.

⁴⁰ Bodur ve Özkul, *Uygulamada*, 240.

hareketlerinin icra hareketi seviyesine ulaşmış ulaşmadığının değerlendirilmesinin iyi yapılması gerekmektedir. Eğer failin eylemleri hazırlık hareketleri kapsamında kalmış ise artık teşebbüsten bahsedilemeyecek ve fail finansman suçundan cezalandırılmayacaktır.

F. İştirak

Suçta iştirak edilmesi bakımından bir özellik arz etmeyen terörizmin finansmanı suçu bakımından TCK'nın 37 ila 39. maddelerine göre değerlendirme yapılması gerekmektedir.

Müşterek faillik bakımından, faillerin birden çok olması, her failin terör örgütünü finanse etme amacını bilerek veya isteyerek fon sağlaması veya toplaması, faillerin terörizmin finansmanı suçunun işlenmesi hususunda anlaşmaları ve fiil üzerinde ortak hakimiyet kurmuş olmaları gerekmektedir.

Her ne kadar Kanunda dolaylı olarak finans eylemlerine katılmış olmak suç kapsamında düzenlenmemiş ise de şeriklik hükümleri kapsamında bu durum mümkündür.⁴¹ Şeriklik için yardım edenlerin bizzat fon sağlama veya toplama eylemleri gerçekleştirmeseler de fonların sağlanması toplanması veya örgüte iletimi hususunda davranışlarda bulunması ve bu davranışların suçla nedensel bir bağa sahip olması gerekmektedir.⁴²

Yargıtay, kişinin terör örgütüne iletilmek üzere yurtdışından kendi banka hesabına gelen parayı çekerek örgüte ileten kişiyi bir kararında parayı gönderen ile müşterek fail olarak değerlendirmişken⁴³ bir kararında suçta iştirak olarak⁴⁴ kabul etmiştir. Failin sorumluluğunu belirlemek için somut

⁴¹ Zeki Yıldırım, *Türk Hukukunda Terörizmin Finansmanı Suçu ve Malvarlıklarını Dondurma*, (Ankara: Adalet Yayınevi, 2013), 95.

⁴² Gödekli, *Terörizmin*, 325.

⁴³ Yar. 9. CD, 2012/6766 E., 2013/12505 K., 11.10.2013.

⁴⁴ Yar. 9. CD, 2014/5464 E., 2014/12447 K., 22.12.2014.

olaya göre suç üzerinde ortak hakimiyetinin bulunup bulunmadığı veya suça etkisinin nedensel bir katkı seviyesinde olup olmadığının değerlendirilmesi gerekmektedir.⁴⁵

G. İçtima

Kanunun 4. maddesiyle fon sağlama veya toplama eylemlerinin daha ağır cezayı gerektiren başka bir suçu oluşturmaması halinde madde kapsamında cezalandırılabilceği düzenlenerek suç tali norm olarak ihdas edilmiştir.⁴⁶ Bu düzenleme ile Kanun koyucu finans suçunu oluşturan eylemin aynı zamanda başka bir suçu oluşturabileceğini ve bu halde TCK 44. maddesi gereğince fikri içtima hükümlerinin uygulanmasının gerekebileceğini öngörmektedir.⁴⁷ Bu bakımdan failin fon toplama veya sağlama eylemlerinin finansman suçunu oluşturup oluşturmadığının denetiminin yapılması büyük önem arz etmektedir.

Terörizmin finansmanı suçu bakımından gerçek içtima kuralları geçerli olabilmektedir. Terör örgütünün finanse edilmesi için gerekli olan fonun sağlanması için öncü başka bir suçun işlenmesi halinde fail her iki suçtan da ayrı ayrı sorumlu olacaktır. Örneğin uyuşturucu ve uyarı madde ticareti, insan ticareti, hırsızlık, zimmet gibi maddi kazanç sağlayan suçların öncü suç olarak işlenmesi halinde fail hakkında iki farklı iddianame düzenlenerek iki farklı dava açılması gerekmektedir.

Failin sağladığı veya topladığı fonun getirisi ile örgütün bir suç işlemesi halinde, örneğin bomba teçhizatı alınarak bombalı eylem yapılması halinde, nedensellik bağı ve objektif isnadiyet

⁴⁵ Yılmaz, "Terörizmin," 243.

⁴⁶ Soner Hamza Çetin "Terörizmin Finansmanı Suçu", *Ceza Hukuku Dergisi* 11, no. 31 (2016): 154; Yılmaz, "Terörizmin," 246.

⁴⁷ Şen ve Eryılmaz, *Suç*, 572.

teorileri gereğince finansman suçunun failinin işlenen bombalı saldırı eyleminden bir sorumluluğu doğmayacaktır.⁴⁸

H. Yaptırım ve Muhakeme

Beş yıldan on yıla kadar hapis cezası öngören suç resen soruşturulan ve kovuşturulan suçlardan olup 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanun'un 12. maddesine göre ağır ceza mahkemeleri görevlidir.⁴⁹

Ancak Kanunun 4/5. maddesine⁵⁰ göre suçun yabancı devlet veya uluslararası bir kuruluş aleyhine işlenmesi halinde Adalet Bakanının talebi üzerine soruşturma ve kovuşturma yapılabilmektedir. Kanunda geçen "talep" kelimesinin izin olarak algılanmaması gerekmektedir. Zira izin savcılık makamının soruşturma yapmak üzere Adalet Bakanının iznini istemesi iken talep Adalet Bakanının soruşturma yapılması için savcılık makamına başvurması anlamına gelmektedir.⁵¹ Suçun aynı zamanda Türkiye Cumhuriyeti Devleti aleyhine işlenmesi

⁴⁸ Gödeklî, *Terörizmin*, 329.

⁴⁹ *AYİDMBAMKGYHK Madde 12: "Kanunların ayrıca görevli kıldığı haller saklı kalmak üzere, Türk Ceza Kanununda yer alan yağma (m. 148), irtikap (m. 250/1 ve 2), resmi belgede sahtecilik (m. 204/2), nitelikli dolandırıcılık (m. 158), hileli iflas (m. 161) suçları, Türk Ceza Kanununun İkinci Kitap Dördüncü Kısımının Dört, Beş, Altı ve Yedinci Bölümünde tanımlanan suçlar (318, 319, 324, 325 ve 332 nci maddeler hariç) ve 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun kapsamına giren suçlar dolayısıyla açılan davalar ile ağırlaştırılmış müebbet hapis, müebbet hapis ve on yıldan fazla hapis cezalarını gerektiren suçlarla ilgili dava ve işlere bakmakla ağır ceza mahkemeleri görevlidir. Anayasa Mahkemesi ve Yargıtay'ın yargılayacağı kişilere ilişkin hükümler, askerî mahkemelerin görevlerine ilişkin hükümler ile çocuklara özgü kovuşturma hükümleri saklıdır."*

⁵⁰ *TFÖHK Madde 4/5: Suçun, yabancı bir devlet veya uluslararası bir kuruluş aleyhine işlenmesi hâlinde, soruşturma ve kovuşturma yapılması Adalet Bakanının talebine bağlıdır.*

⁵¹ Yılmaz, "Terörizmin," 256.

halinde ise artık Bakanının talebine gerek kalmayacak, suç resen soruşturulacaktır.⁵²

Suçun soruşturulması ve kovuşturulması kapsamında Kanunun 4/7. maddesi gereğince şartlarının varlığı halinde kayyım tayini (CMK m. 133), iletişimin tespiti, dinlenmesi ve kayda alınması (CMK m.135), gizli soruşturmacı (CMK m. 139) ve teknik araçlarla izleme (CMK m.140) koruma tedbirlerine başvurulabilecektir.

İ. Terör Örgütüne Yardım Sağlama Suçu ile Karşılaştırılması

Terör örgütüne yardım suçu TCK'nın 220/7. maddesinde örgütün hiyerarşik yapısına dahil olmadan örgüte *bilerek ve isteyerek* yardım eden kişilerin cezalandırılması öngören genel yardım suçu olarak düzenlenmektedir.⁵³ Bu bakımdan failin örgütün suç örgütü olduğu veya yardım ettiği kişilerin örgüt üyesi olduğu hususunu bilmesi, dolayısıyla bu suç bakımından doğrudan kastla hareket etmesi gerekmektedir.⁵⁴

Kanun koyucu genel yardım suçuyla *örgüt kurucusu, yöneticisi veya üyesi olmayan* ancak bilerek ve isteyerek terör örgütüne yardım eden kişilerin yardım eylemlerinin cezalandırılmasını amaçlamıştır.⁵⁵ Yardım eden failin aynı zamanda yardım ettiği örgütün kurucusu, yöneticisi veya üyesi olması halinde ise TCK 220/1-2. maddeleri gereğince terör örgütü kurma, yönetme veya örgüte üye olma suçlarından sorumluluğu doğacaktır. Örgütün silahlı olması halinde ise fail

⁵² Çetin, "Terörizmin," 159.

⁵³ TCK 220/7: Örgüt içindeki hiyerarşik yapıya dahil olmamakla birlikte, örgüte bilerek ve isteyerek yardım eden kişi, örgüt üyesi olarak cezalandırılır. Örgüt üyeliğinden dolayı verilecek ceza, yapılan yardımın niteliğine göre üçte birine kadar indirilebilir.

⁵⁴ Yar. CGK., E. 2018/437, K. 2019/203, 12.03.2009.

⁵⁵ Bodur ve Özkul, *Uygulamada*, 139.

hakkında TCK 314/1-2. maddelerinin uygulanması gerekecektir.⁵⁶

Yardım; örgüte üye sağlamak, örgütün amaçlarını gerçekleştirmesi için plan ve program sağlamak veya yol ve yöntem göstermek,⁵⁷ maddi bir değer sağlamak veya malzeme ve araç-gereç temin etmek, üyeleri saklama, üyelere yemek yedirmek veya belli konularda bilgi vermek gibi eylemler olabilmektedir.⁵⁸ Kanun, 7. maddenin ikinci cümlesi ile sağlanan yardımın niteliğine göre hakime vereceği cezada üçte birine kadar indirim yapma hususunda takdir hakkı da vermektedir.

Yargıtay 16. Ceza Dairesince örgüt mensuplarını evinde barındırma, dış tedavilerini sağlama,⁵⁹ gıda malzemesi sağlama, şoförlük yapma, bilgi aktarma,⁶⁰ sınırdan geçmelerine yardım etme,⁶¹ örgüt üyeleri arasında kuryelik yapma, örgüt bildirimlerini dağıtmak, örgüte ait malzemeleri muhafaza etme⁶² eylemleri örgüte yardım etme suçu kapsamında değerlendirilmiştir.

Sağlanan yardımın maddi bir değer taşıması halinde ise failin yardım suçundan mı yoksa finansman suçundan mı ya da her iki suçtan mı sorumlu olacağı sorusu gündeme gelecektir. Kanunun, fon sağlama veya toplama eylemlerini daha ağır cezayı gerektiren başka bir suçu oluşturmaması halinde finansman suçu olarak kabul etmesi, finansman suçunun özel norm, TCK'nun 220/7. maddesinde düzenlenen yardım suçunun ise genel norm olduğunu göstermektedir.⁶³ Ayrıca 5 ila 10 yıl hapis cezası öngören finansman suçunun 2 ila 4 yıl hapis cezası

⁵⁶ İzzet Özgenç, *Suç Örgütleri*, (Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022), 53.

⁵⁷ Şen ve Eryıldız, *Suç*, 571.

⁵⁸ Özgenç, *Suç*, 49.

⁵⁹ Yar. 16. CD, E. 2019/2837, K.2020/1306, 13.02.2020.

⁶⁰ Yar. 16. CD, E. 2020/1306, K.2020/2410, 08.06.2020.

⁶¹ Yar. 16. CD, E. 2020/1314, K.2020/2141, 01.06.2020.

⁶² Mikael Lyngbo, Feridun Yenisey, Namık Kemal Topçu, Önder Tozman, Kemal Şahin, *Örgütlü Suçlar ve Terör Suçları Eğitim Modülü*; 162.

⁶³ Bodur ve Özkul, *Uygulamada*, 235.

öngören genel yardım suçundan daha fazla hapis cezasını öngörmesi de bu halde somut olayda öncelikle finansman suçunun oluşup oluşmadığının değerlendirilmesi gerektiğini göstermektedir. Değerlendirilme yapılırken failin bu suç bakımından hem doğrudan hem de özel kastla hareket edip etmediği tespit edilmeye çalışılacaktır. Zira yukarıda açıklandığı üzere Kanun, finansman suçu için failin finans sağladığı örgütün 3. maddede sayılan yasak eylemleri gerçekleştirmek amacıyla hareket ettiğini bilmesini yani bu hususta özel kastla hareket etmesini aramaktadır. Değerlendirme sonucunda failin özel kastının bulunmadığı sonucuna varıldığı hallerde artık finansman suçu oluşmayacak, failin genel kastla işlenen yardım suçundan sorumluluğu gündeme gelecektir.⁶⁴

Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nun kararına göre belli aralıklarla örgüt mensuplarına ekmek, un, tereyağı, şeker, çay, peynir, bulgur, deterjan gibi yaşam malzemelerinin, koyun, kitap, dijital kamera gibi eşyaların ve bir kere 3000 TL paranın temin edilmesi eylemleri sağlanan malzemelerin niteliğine göre fon kavramı kapsamına değerlendirilerek eylemin terörizmin finansmanı suçunu oluşturduğu kabul edilmiştir.⁶⁵

⁶⁴ Gödekli, *Terörizmin*, 319.

⁶⁵ Yar. CGK, E.2017/692, K. 2018/41, 13.02.2018: ...PKK silahlı terör örgütünün varlığını koruması, 6415 sayılı Kanun'un 3. maddesinde fon sağlanması veya toplanması yasaklanan filleri gerçekleştirebilmesi ve bu husustaki örgütsel faaliyetlerini sürdürülebilmesi amaçlarına uygun olarak, örgütün kırsalda faaliyet gösteren mensuplarına, sanıklardan ...'nin 2009 yılı bahar aylarında iki kez ekmek ile diğer erzak ve yaşam malzemesi, sanık ...'in 2009 yılı Mayıs ayında un, tereyağı, şeker, çay ve ekmek, 2010 yılı Nisan ayında on kg un, 3-4 kg peynir, dört kg bulgur ve deterjan gibi erzak ve yaşam malzemesi, sanık ...'ün de 2009 yılına kadar yiyecek, koyun, kitap ile iki adet dijital kamera ve 3.000 TL temin ettiği olayda; sanıklar tarafından temin edilen para ve diğer eşyanın niteliği itibarıyla 6415 sayılı Kanun'un 2. maddesinin (c) bendinde tanımlanan "fon" kapsamında olduğu, dolayısıyla sanıkların terör örgütü mensuplarına fon sağlamaları şeklinde gerçekleşen eylemlerinin, aynı Kanun'un 4. maddesinde düzenlenen terörizmin finansmanı suçunu oluşturduğunun kabulü gerekmektedir.

Failin silah, roketatar veya bomba gibi mühimmat yardımıyla bulunması halinde de genel yardım suçuna göre özel norm niteliğinde olan finansman ve silah yardımı suçları değerlendirilecek ve 10 ila 15 yıl hapis cezası öngören, ceza miktarı bakımından daha ağır cezayı gerektiren silahlı yardım suçunun oluştuğu kabul edilecektir.⁶⁶

II. BLOKZİNCİR SİSTEMİ VE KRIPTO PARALAR

İlk olarak 2009 yılında Bitcoin ile gündeme gelen kripto paralar gün geçtikçe çeşitlenmekte ve birçok farklı alanda kullanılmaktadır. Bitcoin dışındaki kripto paralar altcoin olarak adlandırılmakta ve şu an 18.847 adet kripto para birimi bulunmaktadır.⁶⁷ Ethereum, Tether, Binance Coin, USD Coin, XRP gibi her birinin kendi blokzincir sistemlerini kullandıkları altcoinlerin kaç adet üretilebilecekleri kuruluş aşamasında belirlenmektedir. 21 milyon adet üretilmek üzere sınırlandırılmış olan Bitcoin'in ve diğer altcoinlerin altın gibi sınırlı sayıda olmaları kripto paraları maddi olarak değerli kılmaktadır.⁶⁸

Aslında kripto paralardan çok daha önce, David Chaum tarafından 1982 yılında merkezi otoriteye bağlı olarak üretilen elektronik paranın yine bu merkezi otoriteler aracılığıyla şifrelenerek iletilebilmesi amacıyla elektronik para kavramı kullanılmıştır.⁶⁹ Chaum'un kullandığı e-cash sistemi

⁶⁶ Bodur ve Özkul, *Uygulamada*, 237.

⁶⁷ Coinmarketcap, erişim tarihi: Nisan 12, 2022, <https://coinmarketcap.com/tr/>.

⁶⁸ Fatma Ulucan Özkul ve Ece Baş, "Dijital Çağın Teknolojisi Blokzincir ve Kripto Paralar: Ulusal Mevzuat ve Uluslararası Standartlar Çerçevesinde Mali Yönden Değerlendirme", *Muhasebe ve Denetim BAKIŞ* 20, no. 60 (2020): 61, 64.

⁶⁹ David Chaum, *Blind Signatures for Untraceable Payments*, *Advances in Cryptology Proceedings of Crypto 82*, (New York: Plenum, 1983), 202, <https://www.chaum.com/publications/Chaum-blind-signatures.PDF>, erişim tarihi: Nisan 12, 2022; Umut Evlimoğlu, Umut Tolga Gümüş, "İtibari

kullanıcıların paralarının varlığını güvenilir bir otorite tarafından teyit edilmesini zorunlu kıldığı için çok tercih edilmemiştir.⁷⁰

2008 yılında Satoshi Nakamoto isimli kişi veya kişilerce yazılan “Bitcoin: A Peer-to-Peer Electronic Cash System”⁷¹ isimli makalede ise blokzincir sistemi kullanılarak kripto paraların üretimi, transferi ve depolanması anlatılmaktadır. Blokzincir sistemi, herhangi bir merkez tarafından kontrol edilmeyen halka açık bir ağ içerisinde bulunan bilgileri kullanmaya ve paylaşmaya imkan veren dijital bir veri tabanıdır.⁷² Makaleye göre blokzincir sistemi Chaum’un sisteminin aksine herhangi merkezi otorite olmadan, her bir katılımcının birbiri ile eş konumda sistemin denetleyicisi ve işletimcisi olarak çalışmasına dayanmaktadır. Blokzincir, birbirlerine bağlanarak doğrusal ve eklemeli bir zincir yapısını oluşturan bloklardan oluşmaktadır. Bir bloğun içindeki işlemler metadada, girdi ve çıktı olmak üzere üç kısımda bulunmaktadır. İşleme ait genel bilgiler metadada kısmında, Bitcoinleri temsil eden indeksler girdi kısmında, Bitcoin’lerin gönderileceği dijital adres bilgisi ise çıktı kısmında bulunmaktadır.⁷³

Paranın Kullanımdan Kaldırılmasına Yönelik Teorik Bir Değerlendirme”, *LAÜ Sosyal Bilimler Dergisi* 9, no. 2 (2018): 172; Merve Can Kuş Khalilov, Mücahit Gündebahar, İrfan Kurtulmuşlar, Bitcoin ile Dünya ve Türkiye’deki Dijital Para Çalışmaları Üzerine Bir İnceleme, AB 2017 XIX. Akademik Bilişim Konferansı, Aksaray Üniversitesi, <https://ab.org.tr/ab17/bildiri/100.pdf>, erişim tarihi: Nisan 12, 2022.

⁷⁰ Deniz Turan ve Cem Demircan, “Kripto Paralar ile Terör ve Diğer İlegal Aktivitelerin Finansmanı,” *Anadolu Akademi Sosyal Bilimler Dergisi* 3, no: 1, 2021; 164.

⁷¹ Satoshi Nakamoto, Bitcoin: A Peer-to-Peer Electronic Cash System, <https://bitcoin.org/bitcoin.pdf>, erişim tarihi: Nisan 12, 2022.

⁷² Turan ve Demircan, “Kripto,” 162.

⁷³ Ersin Ünsal ve Ömer Kocaoğlu, “Blokzincir Teknolojisi: Kullanım Alanları, Açık Noktaları ve Gelecek Beklentileri,” *Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi*, no. 13 (2018): 56-57.

Her bir blok, kendinden önceki bloğun içindeki bu verilerin şifreleme algoritmalarıyla şifrelenmiş hash değerini (özet değer) ve kendi bloğundaki verilerin hash değerini içermektedir. Bu şekilde ilk bloktan son bloğa kadar var olan tüm blokların hash değerleri zincir boyunca son bloğa kadar aktarılmaktadır. Hash değerleri, “kriptografik karma işlev” (cryptographic hash function, CHF) olarak adlandırılan matematiksel fonksiyon işlemleri ile oluşturulmaktadır.⁷⁴ CHF ile zincir sistemine yazılan her bir girdi verisi şifrelenmiş ve sadece o girdi verisine özel olarak çıktı haline dönüştürülmektedir. Kriptoloji sayesinde herhangi bir bloğun içindeki verilere müdahale edilip değiştirilmesi halinde hash değeri de değişmektedir. Bu halde dağıtık sistemdeki diğer eş bloklar kendilerindeki hash değerinden farklı olan yeni hash değeri içeren bu işlemi onaylamazlar ve işlem gerçekleştirilmez. Merkezi olmayan blokzincir sistemini oluşturan her bloğun, CHF ile yapılan işlemleri doğrulama yetkisine sahip olması sistemin ve verilerin güvenliği sağlamaktadır.

Blokzincir sisteminin süreklilik arz edebilmesi için yeni blokların ardı sıra üretilmesi ve üretilen yeni bloğun diğer bloklarca onaylanarak zincirin geliştirilmesi gerekmektedir. Yeni bloklar, madenciler (miner) tarafından kripto bulmacalarının bir dizi hesaplamalarla çözülmesi ile oluşturulmaktadır. Bu bulmacanın doğru olarak çözülüp çözülmediği sistemdeki diğer bloklarca denetlenmektedir. Her yeni blok eklenmesinden sonra bir sonraki bloğu oluşturmak için çözülmesi gereken yeni bir kripto bulmacası oluşmaktadır.⁷⁵ Bitcoin yeni blokların üretilmesi için teşvik prosedürünü uygulayarak yeni blok üreten madenciye ödül olarak Bitcoin vermektedir.

⁷⁴ Turan ve Demircan, “Kripto,” 163.

⁷⁵ Makato Yano, Chris Dai, Kenichi Masuda, Yoshio Kishimoto, Blockchain and Crypto Currency, *Economics, Law, and Institutions in Asia Pacific*, (Tokyo: Springer Open, 2020), 6.

A. Kripto Paraların Fon Kavramı Kapsamında Değerlendirilmeleri

Elektronik ortamda saklanması ve transfer edilmesi nedeniyle kripto paraların elektronik para olarak değerlendirilip değerlendirilemeyeceğinin ele alınması gerekmektedir. Avrupa Birliği Parlamentosunun 2009/110/EC numaralı Elektronik Para Kuruluşlarının Kurulması, Faaliyetlerinin Sürdürülmesi, Denetimi⁷⁶ isimli ikinci elektronik para direktifinde elektronik paranın tanımı yapılmıştır. Direktife göre elektronik para; gerçek ve tüzel kişilerce ödeme aracı olarak kabul edilen, manyetik veya elektronik olarak yüklenip saklanabilen parasal bir değerdir. E-para, e-para ihraç yetkisi olan kredi kuruluşlarından alınarak ihraç edene karşı ileri sürülebilir.⁷⁷

Türk Hukukunda ise 6493 sayılı Ödeme ve Menkul Kıymet Mutabakat Sistemleri, Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para Kuruluşları Hakkında Kanun'un⁷⁸ 3-ç maddesine göre elektronik para, elektronik para ihraç yetkisine sahip kuruluş tarafından fon karşılığında ihraç edilerek elektronik ortamda saklanan, ödeme aracı olarak kabul edilen parasal değer olarak tanımlanmıştır.

Her iki tanıma göre elektronik para kanunla yetkilendirilmiş kuruluş tarafından bir fon karşılığında ihraç edilmelidir, elektronik ortamda saklanabilmelidir ve ihraç kuruluşu dışında gerçek veya tüzel kişilerce de ödeme aracı

⁷⁶ "Directive 2009/110/Ec of The European Parliament and of the Council of 16 September 2009 on the taking up, pursuit and prudential supervision of the business of electronic money institutions amending Directives 2005/60/EC and 2006/48/EC and repealing Directive 2000/46/EC", EUR-Lex, erişim tarihi: Mart 21, 2022, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32009L0110&%20from=EN>.

⁷⁷ Turgay Geçer, "Elektronik Para ve Elektronik Para Kuruluşları," *Journal of Social Sciences, Istanbul Sabahattin Zaim University* 3, no. 5 (2014): 201.

⁷⁸ RG. 27.06.2013, S. 28690.

olarak kabul edilmelidir.⁷⁹ Kişilerin banka hesaplarına bağlı olarak banka kartları üzerinden kullandıkları Dolar, Euro veya Türk Lirası gibi devletlerce tedavüle sunulan para birimleri elektronik paraların en bilinen örneğidir.⁸⁰ Elektronik paralar devletlerin karşılığını vadettiği itibari paraların elektronik ortamda temsilini sağlamaktadırlar.⁸¹ Kripto paraların ise merkezi olmayan blokzincir ağı üzerinde herhangi bir fona bağlı olmadan merkezsiz olarak herkes tarafından üretilebilmesi kripto paraları bu düzenlemelerin dışında tutmaktadır ve kripto paraların elektronik para olmadıkları sonucunu ortaya çıkarmaktadır.⁸²

Türk hukukunda ise TCMB'nin çıkarmış olduğu, 16 Nisan 2021 tarihli Ödemelerde Kripto Varlıkların Kullanılmamasına Dair Yönetmeliğin⁸³ 3.maddesi ile ilk kez kripto varlıkların tanımı yapılarak kripto paraların *ne olmadıkları* hukuken belirlenmiştir. Yönetmeliğe göre kripto varlıklar; itibari para, kaydi para, elektronik para, ödeme aracı, menkul kıymet veya diğer sermaye piyasası aracı olarak nitelendirilmeyen, sanal ortamlarda dağıtık defter sistemi veya benzer teknolojiler

⁷⁹ Abdüssamet Kahraman, "Elektronik Paraya İlişkin Avrupa Birliği ve Türk Düzenlemeleri," *Bilişim Hukuku Dergisi*, no. 2 (2019): 160.

⁸⁰ Alican Mert, *Deniz Kabuğundan Kripto Paraya: Bitcoin'in Vergisel Boyutu, Sekizinci Genç Vergi Hukukçuları Sempozyumu* (Bildiri Kitabı), (İstanbul: Oniki Levha Yayınları, 2018), 304; Armağan Ebru Bozkurt Yüksel, "Elektronik Para, Sanal Para, Bitcoin ve Linden Doları'na Hukuki Bir Bakış Açısı," *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası* 73, no. 2 (2015): 197.

⁸¹ Adem Yelmen, "Bitcoinin Satış Sözleşmesinin Bedel Unsuru Açısından Değerlendirilmesi," *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 28, no. 1 (2020): 270.

⁸² Bitcoin ve Elektronik paraların karşılaştırılmalı değerlendirilmesi için bkz. Sarah Rotman, *Bitcoin Versus Electronic Money*, CGAP (Consultative Group to Assist the Poor) 2014, erişim tarihi: Mart 8, 2022, <https://www.cgap.org/sites/default/files/Brief-Bitcoin-versus-Electronic-Money-Jan-2014.pdf> .

⁸³ RG. 16.04.2021, S. 31456

kullanılarak oluşturulan ve dijital ağlarla dağıtımları sağlanan gayri maddi varlıklardır.⁸⁴ Tanımda kullanılan kripto varlık kavramı kripto paraları da kapsayan şemsiye bir terimdir ve bu tanım Yönetmeliğin uygulanma alanı ile sınırlı olarak algılanmalıdır. Keza yönetmelik sadece TCMB'nin yetki alanına giren ödeme konuları hakkında düzenleme yapılması amacıyla çıkarılmıştır.⁸⁵ Bu nedenle kripto paraların para olarak kabul edilip edilemeyeceği hususu bu düzenlemeden ayrı olarak tartışılmalıdır.

Para, bir ülkenin egemenlik hakkının göstergesi olarak kanunlarla yetkilendirilmiş Merkez Bankaları tarafından mal veya hizmet karşılığında kullanılan ödeme aracı olarak tanımlanmaktadır. Ülkelerin çıkarmış oldukları resmi paralar değerlerini o ülkenin ekonomik ve teknolojik gücünden almaktadırlar.⁸⁶ Ancak kripto paraların devlet veya başkaca otoritelere bağlı olmaksızın üretilmeleri ve bu anlamda devletlerin kripto paraların maddi değerinin karşılığını vadetmiyor olması, kripto paraların değerlerinin kullanıcıların taleplerine ve kullanılan blokzincir sisteminin güvenilirliğine göre değişkenlik göstermesi, günümüzde herkes tarafından ödeme aracı olarak kabul edilmemeleri kripto paraların para olarak değerlendirilemeyeceğini göstermektedir. Dünya devletleri bakımından; Almanya kripto paraları yasal ödeme aracı olarak kabul etmeksizin hukuken yabancı ülke paralarıyla

⁸⁴ *Ödemelerde Kripto Varlıkların Kullanılmamasına Dair Yönetmelik Madde 3: Bu Yönetmeliğin uygulanmasında kripto varlık, dağıtık defter teknolojisi veya benzer bir teknoloji kullanılarak sanal olarak oluşturulup dijital ağlar üzerinden dağıtımı yapılan, ancak itibari para, kaydi para, elektronik para, ödeme aracı, menkul kıymet veya diğer sermaye piyasası aracı olarak nitelendirilmeyen gayri maddi varlıkları ifade eder.*

⁸⁵ Gençer Özdemir, "Kripto Paraların Eşya Niteliği," *Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 11, no. 1 (2021): 295.

⁸⁶ Evlimoğlu ve Gümüş, "İtibari," 168.

aynı statüde tutarken, İngiltere kripto paraları hem özel bir para birimi olarak hem de varlık olarak kabul etmektedir.⁸⁷

Bizim de katıldığımız görüşe göre, öncelikle madenciler tarafından devlet egemenliğinden ayrı olarak kendine has blokzincir sistemi üzerinden kriptografik bulmacaların çözülmesi ile elektronik ortamda üretiliyor olmaları, değerlerinin insanların taleplerine ve bu paraların kullanımının kabul edilmesine göre değişiyor olması kripto paraları güvenilir ve garanti edilmiş itibari para kavramından uzaklaştırmaktadır. Diğer yandan kullanımının sınırlı olması, parasal değerinin bir devletin egemenlik hakkını kullanarak yetkilendirdiği güvenilir herhangi bir otorite tarafından sağlanmaması, kişilerin taleplerine göre parasal değerinin değişkenlik göstermesi nedenleriyle de kripto paralar para olarak kabul edilemezler.⁸⁸

Bu halde para veya elektronik para olarak kabul edilmeyen kripto paraların fon olarak kabul edilip edilmeyeceği hususu Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nun kararının⁸⁹ yorumu ile belirlenebilecektir. İlgili kararda fonun para veya eşya olmasının zorunlu olmadığı, ekonomik değer ihtiva eden ancak eşya niteliği taşımayan şeylerin de fon olarak kabul edileceği belirtilmiştir. Ülkelerin para birimlerine göre değişkenlik göstermekle birlikte yatırım amaçlı, sanal dünyalarda veya fiziki dünyada alım-satım işlemlerinde parasal bir değer olarak veya diğer kripto para birimleri ile değiş-tokuş işlemlerinde kullanılan kripto paraların sahibinin malvarlığında aktif bir parasal değer olarak yer aldıkları kabul edilmelidir.⁹⁰ Sonuç olarak bir malvarlığı değeri olan kripto paraların terör

⁸⁷ Özkul ve Baş, "Dijital," 71.

⁸⁸ Evlimoğlu ve Gümüş, "İtibari," 168; Asuman Turanboy, "Kripto Paraların Ortaya Çıkmaları ve Hukuki Nitelikleri," *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi* 35, no. 3 (2019); 48, 52.

⁸⁹ Yar. CGK, E.2017/692, K. 2018/41, 13.02.2018.

⁹⁰ Taner Emre Yardımcı, "İcra Takibi Yoluyla Bitcoin Alacağı'nın İleri Sürülmesi ve Borçlunun Bitcoininin Haczedilmesi", *Ankara Hacıbayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 23, no. 3 (2019); 98.

örgütlerine finansman sağlamak amacıyla örgüte aktarılmaları Kanun kapsamında fon aktarımı olarak kabul edilecektir.

III. KRİPTO PARALAR KULLANILARAK TERÖRİZMİN FİNANSMANI SUÇUNUN İŞLENİŞ BİÇİMLERİ VE SUÇUN DELİLLENDİRİLMESİ

Kripto paraların finansman suçunda nasıl kullanıldığını tespit etmek için kripto para türlerinin ve bu paralara nasıl sahip olunduğu hususunun açıklanması gerekmektedir. Kripto para kullanıcıları yatırım, alım-satım, değiş-tokuş veya ödeme işlemlerinde kullanmak üzere kripto para edinebilirler.

İlk olarak madencilik işlemi ile kripto para üretilerek kripto para sahibi olunabilir. İkinci olarak satılan mal veya verilen hizmet karşılığında veya hediye olarak kripto para birimlerinin kabul edilmesi ile kripto para edinilebilir. Üçüncü olarak devletlerin para birimleri karşılığında kripto para alımına imkan sağlayan merkezi borsalar üzerinden itibari para (fiat) karşılığında kripto para alınabilir. Son olarak merkezi olmayan kripto para borsalarında, mevcut kripto para birimleri arasında değiş-tokuş sağlanması ile farklı kripto para birimlerine sahip olunabilir.⁹¹

Dijital olarak bilgisayar programları ile üretilen kripto paralar yine dijital ortamdaki cüzdanlarda saklanırlar. Kripto para sahibi olmak isteyen bir kişi o kripto para biriminin sistem yazılımını mobil cihazına veya bilgisayarına yüklemelidir. Bitcoin "bitcoin.com", Ethereum "ethereum.org" ve Tether "tehter.to" isimli internet sitelerinden hesap oluşturup cüzdan sağlama ve kripto para satın alma hizmetleri sunmaktadırlar. Bunun yanısıra Binance.com, Coinbase.com, BtcTurk.com gibi kripto para borsaları da kullanıcılara cüzdan sağlamak ve kripto paraların değiş tokuşu hizmetini sunmaktadırlar. Cüzdanlar, kripto paraların sahiplerinin dijital imzaları ile imzalanarak saklandıkları bilgisayar yazılımlarıdır. Sürekli

⁹¹ Turan ve Demircan," Kripto," 165.

olarak çevrimiçi borsalarda bilgisayar veya diğer mobil cihazlar üzerinde bulunan cüzdanlar sıcak cüzdan (online cüzdan) olarak adlandırılırlar.⁹²

Her ne kadar anti virüs yazılımları ile sıcak cüzdanların çevrimiçi siber saldırılara karşı korunması mümkün ise de her zaman bir saldırı ihtimalinin olması soğuk cüzdanların geliştirilmesine neden olmuştur. Nitekim 2011 yılında Bitcoin sistemine yapılan siber saldırı ile 17.50 Amerikan doları olan Bitcoin'in kur değeri 0.01 Amerikan doları olarak değiştirilmiştir. 2012 yılında da bir kripto para borsası olan Mt.Gox'a yapılan siber saldırı ile kullanıcıların tüm kişisel verileri ele geçirilmiştir.⁹³ Son olarak 23 Mart 2022 tarihinde Ronin sistemine siber saldırı yapılarak olay tarihinde değeri 540 milyon dolar olan kripto paralar çalınmıştır.⁹⁴ Siber saldırı sonucu kripto paraların çalınması borsa sistemine yapılan saldırı ile kullanıcıların açık cüzdan anahtarlarına erişilmesi ve bu cüzdanlardan saldırganların sahip oldukları cüzdanlara aktarım yapılmasıyla gerçekleşmektedir.⁹⁵ Soğuk cüzdanların sadece kullanılmak istendiklerinde çevrimiçi ortama bağlanmaları bu cüzdanları güvenlik açısından daha avantajlı kılmaktadır. Fiziken taşınabilir donanımsal bir cihaz olan soğuk cüzdanlar da kaybolma veya çalınma risklerine karşı korunma gerektirmektedirler.⁹⁶ Barındırdıkları kripto para çeşidine göre değişiklik göstermekle birlikte günümüzde en çok kullanılan

⁹² Beyhan Yaslıdağ, *Kripto Paralar*, (Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022), 60.

⁹³ Bozkurt Yüksel, "Elektronik Para," 203.

⁹⁴ Euronews, erişim tarihi: Nisan 3, 2022, <https://tr.euronews.com/2022/03/30/dunyan-n-en-buyuk-ikinci-kripto-para-h-rs-zl-g-615-milyon-dolar-degerinde-sanal-para-cal-n>.

⁹⁵ Turan ve Demircan, "Kripto," 173.

⁹⁶ Ünsal ve Kocaoğlu, "Blokzincir," 57; Mert, *Deniz*, 319

soğuk cüzdanlar sırasıyla MetaMask, TrustWallet, Coinbase, Binance Wallet, Ledger'dir.⁹⁷

Cüzdanlar kripto para transferini sağlamak için ihtiyaç olan açık ve kapalı anahtarı barındırmaktadırlar. İlk olarak cüzdanın açık anahtarı üretilir, bu anahtar bankanın IBAN numarası veya kişinin el yazısı imzası gibi cüzdana sahiplik kazandırır ve herkes tarafından bilinebilir. Açık anahtarın karşılığı olarak oluşturulan gizli anahtar ise banka hesabına erişmek için kullanılan şifre gibi cüzdan hesabıyla yapılacak işlemleri onaylamak için kullanılır ve kesinlikle gizli tutulması gerekmektedir.⁹⁸ Transfer işlemi yapılırken alıcı taraf açık anahtarını gönderici tarafa iletir, gönderici taraf işleme konu olan kripto para miktarını ve alıcının açık anahtarını kendi gizli anahtarı ile şifreleyerek alıcıya geri gönderir. Alıcı taraf, kendi gizli anahtarı ile göndericiden gelen şifreli metni açarak işleme konu kripto paraları kendi cüzdanına aktarır. Bu transfer işleminde kullanılan açık ve gizli anahtarın birbirleri ile uyumlu olup olmadıkları sistemdeki diğer eşler tarafından kontrol edilerek işlem güvenliği sağlanmaktadır. Onay işleminden sonra söz konusu transfer işlemi zincire yeni bir blok olarak eklenmekte ve zincir büyümektedir.

A. Merkezi Kripto Para Borsaları (CEX)

BtcTurk, Binance, Coinbase, Huobi Global gibi merkezi kripto para borsaları (Centralized Exchange-CEX), itibari paralar karşılığında kripto para birimlerinin alımının ve satımının yapılmasını sağlarlar. Bu borsalar geleneksel bir hiyerarşik şirket düzeninde çalışan, güvenilir aracı kurum işlevi gören, devlet destekli ve yasal düzenlemelere tabi olan borsalardır.

⁹⁷ Aksiyon, erişim tarihi: Mart 21, 2022, <https://www.aksiyon.com.tr/haber-en-guvenilir-5-kripto-para-cuzdani-2184>.

⁹⁸ Fatih Bilgili ve M. Fatih Cengil, "Bitcoin Özelinde Kripto Paraların Ticaret Şirketlerine Sermaye Olarak Getirilmesi," *Ankara Hacıbayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 23, no. 3 (2019): 6; Yardımcı, "İcra," 100.

Bu borsalar sisteme kaydolmak için Müşterini Tanı (Know Your Customer-KYC) ilkesi gereği olarak kullanıcılardan e-posta adresi, kimlik ve adres bilgisi, alımın yapılacağı banka hesap numarası talep etmektedirler. KYC ilkesi Kara Para Aklamayla Mücadele (Anti Money Laundering-AML) ve Terörizmin Finansmanıya Mücadele (Combating the Financing of Terrorism-CFT) kapsamında kripto para kullanıcıları hakkında bilgi sahibi olmayı ve onların gerçek kimliklerini tespit etmeye yarayan bir müşteri tanımlama programıdır.

Böylelikle kullanıcıların kimlikleri dış verilerle birlikte incelenerek kara para aklama eylemlerinde bulunup bulunmayacakları adli sicillerine göre de belirlenmeye çalışılmaktadır⁹⁹ Fransa, İsrail, Amerika gibi ülkeler kripto para borsalarına KYC ilkesini uygulama yükümlülüğü getirmişlerdir.¹⁰⁰ Türkiye’de ise Mali Suçları Araştırma Kurulu (MASAK), çıkarmış olduğu Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik¹⁰¹ ile kripto varlık hizmet sağlayıcılarını finansal kuruluş olarak kabul etmiş ve Kurulun denetimine tabi kılmıştır. O halde Türkiye’de faaliyet gösteren kripto varlık hizmet sağlayıcı olan Binance, Paribu, BtcTurk gibi merkezi kripto para borsaları CEX’ler de Kurumun getirdiği yükümlülüklerle uymak zorundadır.

Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcıları İçin Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörizmin Finansmanının Önlenmesine Dair Yükümlülüklerle İlişkin Temel Esaslar isimli rehber bu

⁹⁹ Jesse Bryan Crawford, *Knowing Your Bitcoin Customer: A Survey of Bitcoin Money Laundering Services and Technical Solutions for Anti-Money Laundering Compliance*, Iowa State University, 2019; 25-26.

¹⁰⁰ Zeynep Esra Tarakçıoğlu, “Kripto Varlıkların Ceza Hukuku Sorumluluğu,” *Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 11, no. 12 (2021); 313.

¹⁰¹ RG. 01.05.2021, S. 31471.

yükümlülükleri detaylı olarak açıklamıştır.¹⁰² BtcTurk¹⁰³ ad, soyad, telefon numarası, e-posta adresi ve ayrıca T.C. kimlik numarası da girilerek hesap oluşturulmasına izin vererek KYC ilkesinin gereklerini yerine getirmektedir. Binance¹⁰⁴ ve Paribu¹⁰⁵ borsaları ise hem sadece ad, soyad, telefon numarası, e-posta adresi bilgilerini talep edip T.C. kimlik numaralarını sisteme girmeyerek KYC ilkesine uyum sağlamamakta hem de kullanıcıların verdikleri kişisel bilgilerin doğruluğundan kullanıcının sorumlu olduğu belirleterek bu hususta bir kontrol etme yükümlülüklerinin olmadıklarını belirtmektedirler. Ancak bu durum hem suç işlenmesini kolaylaştıracak hem de kullanıcıların gerçek kimliklerinin tespiti zorlaştıracaktır.¹⁰⁶

MASAK 2021 yılında Türkiye’de faaliyet gösteren kripto varlık hizmet sağlayıcısı CEX’lere dair yapmış olduğu denetimler sonucu rehberde sayılan yükümlülükleri ihlal eden Paribu ve BtcTürk’ün de aralarında bulunduğu şirketlere toplam 18 milyon 800 bin lira TL değerinde idari para cezası kesmiştir.¹⁰⁷

Merkezi borsalar, kullanıcıların kripto varlıkları üzerindeki tasarruflarını devralarak, bu varlıkları işlemek ve saklamak için komisyon almaktadırlar. Görüldüğü üzere merkezi borsalarda sistemin güvenilirliği blokzincir sistemi ile değil, aracı borsaya duyulan güven ile sağlanmaktadır. Ayrıca borsaya kaydolurken

¹⁰² Erişim tarihi: Nisan 12, 2022, <https://ms.hmb.gov.tr/uploads/sites/12/2021/05/Kripto-Varlik-Hizmet-Saglayicilar-Rehberi.pdf>.

¹⁰³ BtcTurk, erişim tarihi: Nisan 3, 2022, <https://sso.btcturk.com/k/account/register>.

¹⁰⁴ Binance, erişim tarihi: Nisan 3, 2022, <https://accounts.binance.com/tr/register>.

¹⁰⁵ Paribu, erişim tarihi: Nisan 3, 2022, <https://www.paribu.com>.

¹⁰⁶ Eylül Balıkçı, “Dava ve Takip Konusu Olmaları Bakımından Kripto Paralar”, *Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 16, no.2 (2021); 289-290.

¹⁰⁷ Bloomberght, erişim tarihi: Nisan 12, 2022, <https://m.bloomberght.com/masak-4-kripto-borsasina-ceza-kesti-2299107>.

verilen kişisel bilgiler blokzincir sisteminin vadettiği anonimlik özelliğinden uzaklaşmaktadır.¹⁰⁸

B. Merkezi Olmayan Kripto Para Borsaları (DEX)

Merkezi olmayan kripto para borsaları (Decentralized Exchange-DEX) ise blokzincir yazılımı tarafından kontrol edilen, sadece kripto para satıcıları ile alıcılarını bir araya getiren borsalardır. Aslında Bitcoin ve diğer kripto para birimlerinin üzerine inşa edildiği eşler arası dağıtık veri sistemini kullanan yazılım sistemlerine bu ad verilmektedir.

CEX'ler sadece fiyat karşılığında kripto para birimlerinin satın alınmasına imkân sağlarken, DEX'ler kullanıcının sahip olduğu kripto para birimini veya birimlerini direkt olarak diğer kripto para birimleri ile değiş-tokuş edilmesine imkan sağlamaktadırlar. DEX'lerde güvenilir aracı kurum yoktur, işlemler akıllı sözleşmeler ile sistem kullanıcıları tarafından gerçekleştirilir ve blokzincire kaydedilir. Dolayısıyla KYC, AML ve CFT ilkeleri işletilmez ve vadedilen anonimlik tam olarak sağlanır.

Bu halde CEX'lerin aksine kullanıcının özel anahtarı DEX sistemi ile paylaşılmamakta ve kullanıcıya özel olarak kalmaktadır. Bu durum kripto paraların illegal faaliyetlerde kullanımın tespit edilmesine engel oluşturmaktadır. Sıcak cüzdanlara sahip olmayan bu borsalarda kripto paralara sahiplik soğuk cüzdanlar ile sağlanmaktadır.¹⁰⁹ Soğuk cüzdanların sadece kullanılmak istendiklerinde çevrimiçi ortama bağlanmaları bu cüzdanları siber saldırılara karşı güvenlik açısından daha avantajlı kılmaktadır. Güncel olarak en

¹⁰⁸ Ertuğrul Şimşek, Merkezi Olan ve Olmayan Borsalar: DEX ve CEX: Genel Bir Bakış, medium.org, erişim tarihi: Nisan 12, 2022, <https://medium.com/@iublocktech/merkezi-olan-ve-olmayan-borsalar-281342ac2406>.

¹⁰⁹ Bitlo.com, erişim tarihi 12 Nisan 2022, <https://www.bitlo.com/rehber/merkeziyetsiz-borsa-dex-nedir>.

iyi DEX'ler dYdX, UnisWap, PancakeSwap olarak sayılmaktadır.¹¹⁰ Bu DEX'ler Ethereum, EOS, TRON, Binance Chain gibi çeşitli blokzincir sistemlerini kullanabilmektedirler.¹¹¹

C. Suçun İşleniş Biçimleri

Terör örgütlerinin mali kaynakları sempatizan yardımları, suçtan elde edilen gelirler, hukuka uygun ticari faaliyet gelirleri ve diğer devlet yardımları olmak üzere dört gruba ayrılmaktadır.¹¹²

1. Sempatizan Yardımları

Sempatizan yardımları; örgütün kuruluş amacına ve faaliyetlerini destekleyen kişi veya topluluklarca düzenlenen örgüte yardım toplama kampanyaları ile elde edilen gelirlerin örgüt kasasına aktarılmasıdır. Sempatizanlar bazen kar amacı gütmeyen kuruluşların arkasına saklanarak kuruluşlarında belirlenen yasal amaçlar için bağış toplayarak gelirlerini örgüte aktarmaktadırlar. Yine örgüt üyeleri veya sempatizanları korkutma yoluyla veya gönüllü olarak aidat adı altında para toplayarak bunları örgüte iletebilmektedirler. Ayrıca yardım kampanyaları dışında zengin örgüt sempatizanları bireysel olarak direkt bir şekilde örgütün belirttiği kasaya da para yardımı yapabilmektedirler.¹¹³

Günümüzde paranın türü kripto para ve örgüt kasasının da kripto cüzdanlar olarak belirlendiği yardım kampanyaları artış göstermektedir. DEAŞ terör örgütü darkwebdeki sayfasında gizlilik odaklı kripto para birimi olan Monero (XMR) üzerinden

¹¹⁰ Coinmarketcap, erişim tarihi: Nisan 12, 2022, <https://coinmarketcap.com/tr/rankings/exchanges/dex/>.

¹¹¹ Merkezi olmayan kripto para borsaları hakkında bkz., Coinbalina.com, erişim tarihi: Nisan 12, 2022, <https://coinbalina.com/merkezi-olmayan-borsalar/>.

¹¹² Yenidünya ve Değirmenci, "Mukayeseli," 7.

¹¹³ Gödekli, *Terörizmin*, 59-60.

yardımları kabul edeceğini açıklamıştır. Bu kripto para türlerinde aktarılan tutar, gönderici ve alıcı adresleri kriptografik olarak şifrelenir ve kamuoyuna açıklanmaz.¹¹⁴ Bu konuda ABD Adalet Bakanlığı 2020 yılında terör örgütlerinin finansmanı ile bağlantılı olan 155 adet Bitcoin hesabını ele geçirmiş ve bu hesaplarla düzenlenen üç farklı yardım kampanyası ile İzzeddin el-Kassam Tugayları, El-Kaide ve DEAŞ terör örgütlerine blokzincir sistemleri üzerinden finansman sağlandığını tespit etmiştir.¹¹⁵

ABD’de yaşayan bir Twitter kullanıcısı, kişisel bloğunda yazdığı “Bitcoin ve Cihada Bağış” isimli yazısını hesabında paylaşarak Bitcoin kullanılarak IŞID terör örgütüne fon sağlanması amacıyla yardım kampanyası başlatmıştır. Fon sağlayacaklara “dark wallet” isimli cüzdanın kullanılmasını tavsiye eden fail sonuç olarak 11 yıl hapis cezasına mahkum edilmiştir.¹¹⁶

Bu şekilde yardım kampanyaları, aidat veya bağış yollarıyla elde edilen kripto paraların örgüte aktarılmaları fon toplama suretiyle terörizmin finansmanı suçunu oluşturmaktadır. Suç, yardımlar sonucu elde edilen itibari paranın CEX’ler üzerinden kripto paralara çevrilerek örgüte iletilmesiyle de işlenebilecektir.

2. Suçtan Elde Edilen Gelirler

Örgütler gelir getirici herhangi bir suç işleyerek elde edilen geliri mali finansmanları için kullanabilirler. Bu suçlar insan kaçakçılığı, sahtecilik, haraç toplama, fidye alma gibi suçlar olabilmektedir.¹¹⁷ Türkiye’de PKK terör örgütü uyuşturucu,

¹¹⁴ Turan ve Demircan, “Kripto,” 168.

¹¹⁵ Turan ve Demircan, “Kripto,” 171-172.

¹¹⁶ Umut Balcı, “Kripto Paraların Ceza Hukuku Boyutu ve Türk Mevzuatındaki Muhtemel Düzenlenme Yeri,” *TBB Dergisi* 34, no. 155 (2021): 226.

¹¹⁷ MASAK, erişim tarihi: Nisan 12, 2022, <https://masak.hmb.gov.tr/terorun-finans-kaynaklari>.

silah ve canlı hayvan kaçakçılığı, tehdit suçları ile kazanç elde etmektedir.¹¹⁸

Örgüt, itibari para olarak elde ettiği bu geliri kripto paralara dönüştürerek kripto para cüzdanında tutabilir veya yine aynı şekilde faaliyetleri için gerekli olan harcamaları kripto para üzerinden yapabilir. Ayrıca örgütün kripto para borsaları üzerinden gerçekleştirdiği siber saldırılarla dolandırıcılık, hırsızlık, yağma gibi suçlar işlenerek elde edilen kripto paralar örgütün finansmanı için kullanılabilir. Bu halde örgüt üyesi olarak suç işleyerek fon sağlayanlar Kanun'un 4/2. maddesinin yollamasıyla TCK'nın 220. maddesine göre örgüte üye olma suçundan cezalandırılacaklar ve cezaları artırılabilecektir.

3. Hukuka Uygun Ticari Faaliyet Gelirleri ve Yabancı Devlet Yardımları

Örgüt üyesi, örgütten ayrılmış kişi veya görünüşte örgütle bağlantısı olmayan kişilerin hukuka uygun olarak yerine getirdikleri ticareti faaliyetleri ile elde ettikleri gelirleri örgüte aktarmaları fon sağlayarak finansman suçunu oluşturacaktır. Ayrıca terör örgütünün ihtiyacı olan malların nakliyesini sağlayan ticari işletmelerin kurulması, ya da örgütün uyuşturucu ticaretinde kullanacağı uyuşturucuyu var olan nakliye şirketleri üzerinden taşınmasıyla da örgütünün finanse edilmesi mümkündür.¹¹⁹ El Kaide terör örgütü, ABD'deki 11 Eylül olaylarını gerçekleştirmek için ihtiyacı olan mali kaynağı yasal işletmeler ve sempatizan yardımları üzerinden sağlamıştır.¹²⁰

Örgüt, ideolojilerini yaymak için yayınladığı gazete, dergi ve kitapları sempatizanlarına satarak ya da konser, sergi, gösteri gibi sosyal etkinlikler düzenleyerek elde ettiği hukuka uygun

¹¹⁸ Yenidünya ve Değirmenci, "Mukayeseli," 8.

¹¹⁹ Gödekli, *Terörizmin*, 60.

¹²⁰ Yenidünya ve Değirmenci, "Mukayeseli," 8.

gelirleri de örgüte fon sağlamak için kullanabilmektedir.¹²¹ Örgüt, elektronik ortamlarda yayınladığı eserlerin ya da sanal dünyalarda düzenlediği sosyal etkinliklerin bedellerini kripto paralar üzerinden belirleyip bu bedellerin direkt olarak örgütün kripto para cüzdanına gönderilmesini de talep edebilir.

Yabancı devletlerin genel olarak dış politika aracı olarak ilgili ülkede faaliyet gösteren terör örgütlerine beslenme, barınma, silah ve mühimmat sağlama şeklinde yardım edilmesi ile veya örgütün yakın olduğu dernek veya vakıflara para yardımı sağlaması ile örgüt eylemleri desteklenmektedir.¹²²

D. Suçun Delillendirilmesi

Çeşitli şekillerde elde edilen fonların örgüte ulaştırılması için geleneksel olarak alternatif bankacılık sistemleri kullanılmaktaydı. Bu sistemlerden en yaygın olanı Hawala sistemidir.¹²³ Fon miktarının fazla olması ve blokzincir sistemlerinin anonimlik özelliği sunması nedenleriyle kripto

¹²¹ Gödekli, *Terörizmin*, 60

¹²² Gödekli, *Terörizmin*, 61.

¹²³ Burcu Gediz Oral, "Gayri Resmi Değer Transfer Sistemlerinin Kara Para Aklama ve Terörizmin Finansmanındaki Rolü: Hawala Sistemi," *Optimum Ekonomi ve Yönetim Bilimleri Dergisi* 8, no. 2 (2021): 332; *Gayri Resmi Değer Transfer Sistemlerinden (Informal Value Transfer Systems-IVTS) biri olan Hawala sistemi, bir fonun veya değer in ülkeler veya coğrafi bölgeler arasında kişisel bir ağ aracılığıyla herhangi bir kayıt bırakmadan taşınmasını sağlayan finansal hizmet sistemidir. Sistem, bulunduğu ülke veya coğrafi bölgedeki fonu hedef yabancı ülke veya coğrafi bölgeye transfer etmek isteyen kişinin Hawaladar 1 olarak isimlendirilen kişiye ulaşması ile işlemeye başlamaktadır. Gönderici kişi kendisi ile aynı ülkede veya coğrafi bölgede bulunan Hawaladar 1' e hedef lokasyona göndermek istediği fon miktarını nakit olarak verir. Hawaladar 1, bu havale işlemine özel bir havale kodu oluşturarak, gönderici kişiye ve hedef lokasyonda bulunan Hawaladar 2'ye bu kodu bildirir. Nihai alıcı Hawaladar 2 ile iletişime geçer, doğru havale kodunu bildirir ve havale konusu fon miktarını nakit olarak Hawaladar 2'den alır. Böylelikle banka veya benzeri kurumlar kullanılmaksızın fiziki veya elektronik olarak bir para transferi yapılmadan hedef yabancı ülkede veya coğrafi bölgede bulunan nihai alıcıya bir nevi takas yoluyla fon iletimi sağlanmış olur.*

paralar ve kripto para sistemleri aktarım aşamasında son yıllarda oldukça fazla kullanılmaya başlanmıştır.

Yukarıda bahsedildiği üzere her ne suretle elde edilmiş olursa olsun kripto paraların izlerinin sürülebilmesi ve bir terör örgütüne fon sağlamak veya toplamak amaçlı kullanıldığının tespit edilebilmesi kripto paranın türüne ve işlem yapılan borsaya göre değişiklik göstermektedir.

Örgütün kripto para cüzdanının CEX'lerde bulunması ve fonun oraya aktarılması halinde failerin ve aktarılan fonun miktarı ilgili borsalar aracılığı ile kolayca tespit edilebilecektir. Ancak örgütlerin faaliyetlerinin başlı başına yasa dışı olması, bu örgütlerin finansmanlarını da otorite denetiminden uzak DEX'ler üzerinden yapmalarına neden olmaktadır. Bu nedenle terörizmin finansmanı suçunun delillendirilmesi DEX'ler üzerinden yapılan fonlama işlemleri kapsamında incelenecektir.

Kripto paralar, yapılan işlemlerin kamuoyuna açık olup olmamalarına göre şeffaf kripto paralar ve gizlilik odaklı kripto paralar olarak sınıflandırılmaktadırlar. Bitcoin, Ethereum gibi şeffaf kripto para sistemlerinde kullanıcıların adres bilgileri ve aktarılan tutar herkesçe izlenebilmektedir. Bu sistemler bir CEX olmadığı için kullanıcıların gerçek kimlik bilgilerine sahip olunamasa da fonlama amaçlı yapılan işlemlerin ait olduğu hesapları takip etme imkanı vermekte, bu yönüyle suçun delillendirilmesinde kolaylık sağlamaktadır. Nitekim ABD Adalet Bakanlığı da 2020 yılındaki olayda para aktarımlarını şüpheli bulduğu Bitcoin adreslerini takip ederek örgütlere yardım kampanyalarına ulaşmış ve faaliyetlerini sona erdirmiştir. Bu hesaplarla bağlantılı olarak fonlanan DAES, bu olaydan sonra artık gizlilik odaklı kripto para birimi olan Monero üzerinden fon kabul edeceğini açıklamıştır. Diğer bir gizlilik odaklı kripto para olan Verge'nin de (XVG) Monero gibi gizlilik, izlenemezlik, bağlantısızlık, kullanıcı anonimliği özelliklerine sahip olması bu para türlerinin kullanıldığı işlemlerin izlenmesini ve kara listeye alınmasını olanaksız kılmaktadır. Amerika Birleşik Devletleri Gelirler İdaresinin (IRS)

Monero'nun takip edilmesine imkân verecek teknolojik çalışmaların yapılması yönünde attığı adımları bulunmaktadır.¹²⁴

Kripto para borsalarından önce, ulaşılan başka delillerle de fonlama fiilleri tespit edilebilir. 2020 yılında ABD'de yapılan operasyonların kaynağı bilgisayarlarda yapılan aramalara, Telegram veya sosyal medya platformları aracılığıyla yapılan iletişimlere ve istihbari bilgilere dayanmaktadır.¹²⁵

Türkiye bakımından Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğüne yayınlanan 23.02.2021 tarih ve 155/1 nolu Genelge ile Suçtan Kaynaklanan Malvarlığı Değerlerini Aklama ve Terörizmin Finansmanı Suçlarının Soruşturma Sürecine İlişkin Temel Esaslar düzenlenmiştir.¹²⁶ Genelgede de belirtildiği üzere 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun'un 17.maddesine göre terörizmin finansmanı suçunun işlendiği hususunda kuvvetli şüphe bulunması halinde CMK'nın 128 maddesine göre elkoyma kararı verilebilecektir. Ayrıca finansman suçunun ve bağlantılı diğer suçların ve suç ağlarının, müsadereye konu olabilecek terör fonlarının belirlenmesi, maddi olayın aydınlatılması için eş zamanlı mali soruşturma da yapılacaktır. Kuvvetli şüphe bulunması halinde CMK 133, 135, 139, 140 maddelerinde düzenlenen koruma tedbirlerine başvurularak soruşturma genişletilebilecektir.

¹²⁴ Turan ve Demircan," Kripto," 168-170.

¹²⁵ Turan ve Demircan," Kripto," 171-172.

¹²⁶ Adalet Bakanlığı, Ceza İşleri Genel Müdürlüğü, 23.02.2021, 155/1, erişim tarihi: Nisan 12, 2022, <https://cigm.adalet.gov.tr/Resimler/SayfaDokuman/2322021173124155-1%20Sayılı%20Genelge.pdf>.

MASAK, Bankalara İlişkin Şüpheli İşlem Bildirim Rehberine¹²⁷ göre tespit ettiği şüpheli işlemler sonucu FETÖ terör örgütü ile bağlantılı olarak Türkiye’den Amerika borsalarına gönderilmek istenen 100 milyon lira değerindeki kripto paraların yüzde kırkına sahip olan şirketin hesaplarına bloke koymuştur ve soruşturmanın yapılması için adli mercilere bildirimde bulunulmuştur.¹²⁸

SONUÇ

Kripto paraların kullanılması finansal teknolojinin gelişmesine katkı sağlamış ise de bu para sistemlerinin anonimlik özelliğine sahip olması yasadışı faaliyetlerde kullanılmasına da neden olmuştur. Terör örgütüne fon sağlayarak veya toplayarak terörizmin finansmanı suçunu işleyen failer örgütün faaliyetlerine devam etmesi ve ideolojisinin yayılması için gerekli olan maddi desteğin sağlanmasını amaçlamaktadırlar. Çoğu zaman merkezi bilinmeyen ve dağınık şekilde faaliyet gösteren terör örgütlerine maddi yardımların ulaştırılması kripto paraların zamandan ve mekandan bağımsız olan sistemleri sayesinde oldukça kolaylaşmıştır. Bu suçun takibi ve delillendirilmesi bakımından kullanılan kripto para birimi ve borsa türü önem arz etmektedir.

Kripto para fonlarının CEX’ler üzerinden temin edilmesi ve transfer edilmesi halinde KYC, AML, CFT ilkeleri gereğince ilgili borsalar aracılığıyla failerin kimlik ve adres bilgilerine ulaşılabilecektir. Bitcoin gibi şeffaf kripto paraların kendi blokzincir sistemleri (DEX) üzerinden fon olarak transfer

¹²⁷ MASAK, Bankalara İlişkin Şüpheli İşlem Bildirim Rehberi hakkında bkz. erişim tarihi: Nisan 12, 2022, <https://ms.hmb.gov.tr/uploads/2020/11/SIB-REHBERI-DIGER-YUKUMLULER.pdf>.

¹²⁸ Balcı, “Kripto,” 251: *Müşteri hesaplarından kripto para alımı amacıyla yurtiçi ve yurtdışı kripto para borsalarına ya da gerçek veya tüzel kişi hesaplarına müşteri profiline uymayacak sıklık ve tutarda para transferi yapılması” ve “Kaynağı bilinmeyen veya şahsın mali profili ile uygun olmayan şekilde yapıldığından şüphelenilen kripto para satımı sonucunda müşteri hesaplarına transfer gelmesi” şüpheli işlem olarak kabul edilmektedir.*

edilmesi hallerinde de transferin tarafları ve tutarı ağda paylaşıldığı için failler belirlenebilecektir. Türkiye bakımından MASAK'ın denetimine tabi olan CEX'ler de KYC, AML, CFT ilkelerince kullanıcı kaydı tutmak zorundadırlar. Suçun delillendirilmesinde ise Adalet Bakanlığının genelgesine ve diğer mevzuat hükümlerine göre CMK kapsamındaki koruyucu tedbirlere başvurulabilecektir. Yargılama sonunda kripto paralarla fon sağlamak veya toplamak suretiyle terörizmin finansmanı suçunu işleyen sanık hakkında cezaya hükmolunacaktır.

Ancak Monera, Verge gibi gizlilik odaklı kripto paraların merkezsiz borsalar üzerinden terör örgütlerinin finanse edilmesi hallerinde suçun delillendirilmesinde sorunlar oluşmaktadır. Bu borsalar tutar ve taraflar hakkında hiçbir bilgi vermeyerek tamamen anonimlik oluşturduğu için faillerin ve fon olarak kullanılan tutarların belirlenmesi oldukça zorlaşmaktadır. Çözüm olarak gizlilik odaklı bu yazılımlar hakkında yasal düzenleme yapılarak hukuken tanımlanmaları ve bu yazılımlar üzerinden delil etme yöntemleri gösterilmelidir.

Hakem Değerlendirmesi: Çift kör hakem.

Finansal Destek: Yazar bu çalışma için finansal destek alıp almadığını belirtmemiştir.

Çıkar Çatışması: Yazar çıkar çatışması bildirmemiştir.

Etik Kurul Onayı: Yazar etik kurul onayının gerekmediğini belirtmiştir.

Peer Review: Double peer-reviewed.

Financial Support: The author has not declared whether this work has received any financial support.

Conflict of Interest: The author has no conflict of interest to declare.

Ethics Committee Approval: The author stated that ethics committee approval is not required.

KAYNAKÇA

Akça, Mehmet. "Terörizmin Kendine Özgü (Sui Generis) Niteliği: Kavramı Tanımlamada Metodoloji Sorunu." *İstanbul Barosu Dergisi* 88, no.1 (2014): 16-63.

BIBLIOGRAPHY Akın, Engin. *Terörizmin Finansmanı Suçu*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2009.

Balcı, Umut. "Kripto Paraların Ceza Hukuku Boyutu ve Türk Mevzuatındaki Muhtemel Düzenlenme Yeri." *TBB Dergisi* 34, no.155 (2021): 203-259.

Balıkçı, Eylül. "Dava ve Takip Konusu Olmaları Bakımından Kripto Paralar." *Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 16, no.2 (2021): 273-312.

Bilgili, Fatih, ve M. Fatih Cengil. "Bitcoin Özelinde Kripto Paraların Ticaret Şirketlerine Sermaye Olarak Getirilmesi." *Ankara Hacıbayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 23, no.3 (2019): 3-23.

Bodur, Nurullah, ve Eshat Özkul. *Uygulamada Terör Örgütü ve Terör Suçları*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022.

Boz, Burak. "Türk Ceza Hukukunda Terör Örgütü ve Terör Örgütüne Üye Olma Suçu." *ASBÜ Hukuk Fakültesi Dergisi* 2, no. 1 (2020): 131-186.

Bozkurt Yüksel, Armağan Ebru. "Elektronik Para, Sanal Para, Bitcoin ve Linden Doları'na Hukuki Bir Bakış Açısı." *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası* 73, no.2 (2015): 173-220.

- Chaum, David. *Blind Signatures for Untraceable Payments. Advances in Cryptology Proceedings of Crypto 82* içinde, yazar David Chaum, Ronald L. Rivest ve Alan L. Sherman, 199-203. New York: Plenum, 1983.
- Crawford, Jesse Bryan. *Knowing Your Bitcoin Customer: A Survey of Bitcoin Money Laundering Services and Technical Solutions for Anti-Money Laundering Compliance*. Iowa State University, 2019.
- Çetin, Soner Hamza. "Terörizmin Finansmanı Suçu." *Ceza Hukuku Dergisi* 11, no. 31 (2016): 125-171.
- Evlimoğlu, Umut, ve Umut Tolga Gümüş. "İtibari Paranın Kullanımdan Kaldırılmasına Yönelik Teorik Bir Değerlendirme." *LAÜ Sosyal Bilimler Dergisi* 9, no.2 (2018): 167-183.
- Geçer, Turgay. "Elektronik Para ve Elektronik Para Kuruluşları." *Journal of Social Sciences Istanbul Sabahattin Zaim University* 3, no.5 (2014): 197-207.
- Gödekli, Mehmet. *Terörizmin Finansmanı Suçu*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2017.
- Kahraman, Abdüssamet. "Elektronik Paraya İlişkin Avrupa Birliği ve Türk Düzenlemeleri." *Bilişim Hukuku Dergisi*, no.2 (2019): 149-184.
- Khalilov Kuş, Merve Can, Mücahit Gündebahar, ve İrfan Kurtulmuşlar. "Bitcoin ile Dünya ve Türkiye'deki Dijital Para Çalışmaları Üzerine Bir İnceleme." *AB 2017 XIX. Akademik Bilişim Konferansı*. Aksaray: Bilgi Kitapevi ve Kırtasiye Ltd. Şti., 2017: 59-65.

- Kocasakal, Ümit. "Terörizmin Finansmanı." *18. Uluslararası Ceza Hukuku Kongresi*. İstanbul: Türk Ceza Hukuku Derneği Yayınları, 2009.
- Lyngbo, Mikael, Feridun Yenisey, Namık Kemal Topçu, Önder Tozman, ve Kemal Şahin. *Örgütlü Suçlar ve Terör Suçları Eğitim Modülü*. Ankara: Adalet Bakanlığı.
- Mert, Alican. *Deniz Kabuğundan Kripto Paraya: Bitcoin'in Vergisel Boyutu, Sekizinci Genç Vergi Hukukçuları Sempozyumu*. İstanbul: Oniki Levha Yayıncılık, 2018.
- Nakamoto, Satoshi. "Bitcoin: A Peer-to-Peer Electronic Cash System.", 2008.
- Oral Gediz, Burcu. "Gayri Resmi Değer Transfer Sistemlerinin Kara Para Aklama ve Terörizmin Finansmanındaki Rolü: Hawala Sistemi." *Optimum Ekonomi ve Yönetim Bilimleri Dergisi* 8, no.2 (2021): 331-350.
- Özgenç, İzzet. *Suç Örgütleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022.
- Özgenç, İzzet. *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Özdemir, Gençler. "Kripto Paraların Eşya Niteliği." *Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 11, no.1 (2021): 289-306.
- Rotman, Sarah. *Bitcoin Versus Electronic Money*. CGAP (Consultative Group to Assist the Poor), 2014.
- Şen, Ersan, ve H. Sefa Eryıldız. *Suç Örgütü*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022.
- Tarakçıoğlu, Zeynep Esra. "Kripto Varlıkların Ceza Hukuku Sorumluluğu." *Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 11, no.12 (2021): 295-352.

- Turan, Deniz, ve Cem Demircan. "Kripto Paralar ile Terör ve Diğer İlegal Aktivitelerin Finansmanı." *Anadolu Akademi Sosyal Bilimler Dergisi* 3, no.1 (2021): 161-176.
- Turan, Deniz, ve Eser Gemici. "Terörizmin Finansman Kaynakları ve Karapara Aklamanın Terörizmin Finansmanındaki Rolü." *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 20, no.2 (2020): 257-278.
- Turanboy, Asuman. "Kripto Paraların Ortaya Çıkmaları ve Hukuki Nitelikleri." *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi* 35, no.3 (2019): 47-62.
- Turinay, Faruk Yasin. "Ceza Hukukunda Terör Örgütü Kavramı." *Türkiye Barolar Birliği Dergisi* 27, no. 116 (2015): 39-84.
- Ulucan Özkul, Fatma, ve Ece Baş. "Dijital Çağın Teknolojisi Blokzincir ve Kripto Paralar: Ulusal Mevzuat ve Uluslararası Standartlar Çerçevesinde Mali Yönden Değerlendirme." *Muhasebe ve Denetime BAKIŞ* 20, no.60 (2020): 57-74.
- Ünsal, Ersin, ve Ömer Kocaoğlu. "Blokzincir Teknolojisi: Kullanım Alanları, Açık Noktaları ve Gelecek Beklentileri." *Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi* no.13 (2018): 54-64.
- Yano, Makato, Chris Dai, Kenichi Masuda, ve Yoshio Kishimoto. *Blokchain and Crypto Currency*. Tokyo: Springer Open, 2020.
- Yardımcı, Taner Emre. "İcra Takibi Yoluyla Bitcoin Alacağıının İleri Sürülmesi ve Borçlunun Bitcoininin Haczedilmesi." *Ankara Hacibayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 23, no.3 (2019): 97-128.
- Yaslıdağ, Beyhan. *Kripto Paralar*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022.

Yelmen, Adem. "Bitcoinin Satış Sözleşmesinin Bedel Unsuru Açısından Değerlendirilmesi." *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 28, no.1 (2020): 265-294.

Yenidünya, Ahmet Caner, ve Olgun Değirmenci. *Mukayeseli Hukuk ve Türk Hukukunda Terörizmin Finansmanı Suçu. Ord. Prof. Dr. Sulhi Dönmezer Armağanı*, 2008.

Yıldırım, Zeki. *Türk Hukukunda Terörizmin Finansmanı Suçu ve Malvarlıklarını Dondurma*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2013.

Yılmaz, Yeşim. "Terörizmin Finansmanı Suçu." *Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 3, no.3 (2020): 177-267.

İNTERNET KAYNAKLARI

Adalet Bakanlığı Dış İlişkiler ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü. *Terörizmin Finansmanının Önlenmesine Dair Uluslararası Sözleşme*. Erişildi: Nisan 12, 2022. https://diabgm.adalet.gov.tr/arsiv/adli_yardimlasma/adli_ibsirligi_ceza/suclularin_iadesi_ek/terorizmin_finansmanini_n_önlenmesine_iliskin%20BM%20sözlesmesi.pdf.

Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğü. *Suçtan Kaynaklanan Malvarlığı Değerlerini Aklama ve Terörizmin Finansmanı Suçlarının Soruşturma Sürecine İlişkin Temel Esaslar*. 23 Şubat 2021. Erişildi: Nisan 12, 2022. <https://cigm.adalet.gov.tr/Resimler/SayfaDokuman/2322021173124155-1%20Sayılı%20Genelge.pdf>.

Aksiyon.com. *En Güvenilir 5 Kripto Para Cüzdanı*. 17 Şubat 2022. Erişildi: Mart 21, 2022. <https://www.aksiyon.com.tr/haber-en-guvenilir-5-kripto-para-cuzdani-2184>.

Binance. <https://accounts.binance.com/tr/register>.

Bitlo.com. <https://www.bitlo.com/rehber/merkeziyetsiz-borsadex-nedir>.

Bloomberght. *Masak 4 Kripto borsasına Ceza Kesti*. 17 Şubat 2022. Erişildi: Nisan 12, 2022. <https://m.bloomberght.com/masak-4-kripto-borsasına-ceza-kesti-2299107>.

BtcTurk. <https://sso.btcturk.com/k/account/register>.

Coinbalina.com. <https://coinbalina.com/merkezi-olmayan-borsalar/>.

Coinmarketcap.

<https://coinmarketcap.com/tr/rankings/exchanges/dex/>.

Euronews.com. *Dünyanın en büyük ikinci kripto para hırsızlığı: 615 milyon dolar değerinde sanal para çalındı*. 3 Mart 2022. Erişildi: Nisan 3, 2022. <https://tr.euronews.com/2022/03/30/dunyan-n-en-buyuk-ikinci-kripto-para-h-rs-zl-g-615-milyon-dolar-degerinde-sanal-para-cal-n>.

European Union. *Directive 2009/110/EC of The European Parliament and of the Council of 16 September 2009*. Erişildi: Mart 21, 2022. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32009L0110&%20from=EN>.

MASAK. *Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcıları İçin Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörizmin Finansmanının Önlenmesine Dair Yükümlülüklerle İlişkin Temel Esaslar*. <https://ms.hmb.gov.tr/uploads/sites/12/2021/05/Kripto-Varlik-Hizmet-Saglayicilar-Rehberi.pdf>.

MASAK. *Bankalara İlişkin Şüpheli İşlem Bildirim Rehberi*. <https://ms.hmb.gov.tr/uploads/2020/11/SIB-REHBERI-DIGER-YUKUMLULER.pdf>.

Paribu. <https://www.paribu.com>.

Şimşek, Ertuğrul. *Merkezi Olan ve Olmayan Borsalar: DEX ve CEX: Genel Bir Bakış*. 11 Ekim 2021. Erişildi: Nisan 12, 2022.

<https://medium.com/@iublocktech/merkezi-olan-ve-olmayan-borsalar-281342ac2406>.

United Nations Treaty Collection. 11. *International Convention for the Suppression of the Financing of Terrorism*. https://treaties.un.org/pages/ViewDetails.aspx?src=IND&mtdsg_no=XVIII-11&chapter=18&clang=_en#EndDec.

Unodc.org. *International Convention for the Suppression of the Financing of Terrorism*. Erişildi: Nisan 12, 2022. <https://www.unodc.org/documents/treaties/Special/1999%20International%20Convention%20for%20the%20Suppression%20of%20the%20Financing%20of%20Terrorism.pdf>